

KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

Folyóirat a perenkivüli förvénykezés és a közjegyzői gyakorlat számára

Főszerkesztő :

FEKETE LÁSZLÓ Dr.
budapesti kir. közjegyző.

Felelős szerkesztő :

SZEMERJAY-PETRÁN TIBOR Dr.
budapesti kir. közjegyző.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII., Thököly-út 95. Telefon: 97-0-69.

A Magyarországi Királyi Közjegyzők Országos Egyletének postatakarékpénztári
csekkszámja: 41.951.

Tóth Lajos dr.: A szent korona öröklésének kérdéséhez.

Kamarai közgyűlések.

Debrecen.

Szeged.

Dr. jur. Buhl Herbert: A közjegyzőség ujjaszervezése Németországban.

Jegyzői magánmunkálatok.

Barcs Ernő dr.: Közalkalmazott lakáspénzének lakbértartozás fejében való engedményezése.

Közlemények.

Tallózás.

Kinevezések, áthelyezések.

Kinevezések az igazságügyminiszteriumban.

A nyugdíjszabályzat revíziója

A hagyaték tárgyalási díjak elsőbbsége.

Kamarai bejegyzések és törlések

Hagyaték tárgyalási díj jelzálogi bekebelezése esetén bejegyzési illeték nem követelhető.

A kir. közjegyzőhelyettesek országos egyletének közleményei.

Közjegyzőhelyettesi állást keres...

Kihirdetett törvények.

Rendeletok.

Jogi- és illetékügyi irodalmi szemle.

Szerkesztői üzenetek.

A szent korona öröklésének kérdéséhez.

Irta: dr. Tóth Lajos egyetemi tanár.

A Magyar Magánjog. Öröklési jog című munkámat ismertette megjegyzi dr. Nizsalovszky Endre kartársam: „A Szent Korona öröklését Szerző a törvényes öröklés rendje keretében mint valószínű öröklést tárgyalja, . . . sőt szerinte a Szent Korona az öröklést vissza sem utasíthatja. Figyelemmel Kolosváry Bálint eltérő felfogására, amelyet legújabbban bővebben is kifejt (l. Közjegyzői Közlöny XXXI. évf. 1. és 2. szám) igen előnyös lett volna, ha a Szerző a maga álláspontját a Kolosváry tagadhatatlanul erős érvelésével szemben is megvédi.“ (Magyar Jogi Szemle XIV. évfolyam 1. szám 30. lap.)

Ezt a mulasztásomat igyekszem most pótolni, megjegyezve, hogy könyvem 1932. június havában már nyomtatásra készen állott és így az ugyanezen év január és február havában megjelent kétségkívül igen nagy értékű dolgozatban foglaltak feldolgozása nem állhatott módomban.

Mindjárt előre bocsátom, hogy a két álláspont között *a különbség nincsen olyan éles*, mint amilyennek talán első pillanatra látszik.

Kolosváry Bálint „A szent korona öröklésének jogi természete“ című dolgozatában a fent idézett helyen a 40. oldalon ezt mondja: „A szent korona u. nev. törvényes öröklési jogát, . . . a vérrokonok

és a házastárs öröklési jogával azonos természetű jogosítványnak nem tarthatjuk. Lényegileg nem is magán-, hanem merőben közjogi jellegű állami privilégium, mely az örökösök nélkül maradt hagyatékot, mint uratlan jószágot az államkincstár *kizárólagos elsajátítási jogának* tárgyává teszi . . .“

Csakugyan *nem azonos természetű jogosítványok* a szent korona öröklési joga meg a vérrokonok és a házastárs öröklési joga. Ám a *távolság kisebbedik*, ha harmadikul ide tesszük a következő törvényes öröklési causát, *az örökbefogadáson nyugvót*, melyet Frank Ignác „Vérfogadásról“ cím alatt tárgyal s melyre ezt mondja: „Lehet némelykor úgy intézkedni, hogy a ki nem vérünk, mégis mint ha az volna . . .“ (A Közigazság Törvénye Magyarhonban Budán, 1845. I. 464. lap.), mikor ugyanis már *merő jogi kapcsolaton nyugvó* a törvényes öröklés, és nem a vérségen, nem a házasságon . . . a merő jogi kapcsolaton, *mint a szent korona törvényes öröklésénél*. A távolság *tovább kisebbedik*, ha kiemelem, hogy valójában *nem a merő vérségi kapcsolaton* nyugszik a törvényes öröklés, hanem a rokonságon, melynek igaz az alapja a vérség, de csak az olyan vérség, mely törvényes származás eredménye.

A *merő vérségi kapcsolat*, mely nem törvényes származás eredménye, *csak külön rendelkezés alapján* öröklési alap, így az anya és nem törvényes gyermeke közötti kapcsolat. (Tóth Lajos Öröklési jog 209. lap.)

A házastárs öröklési joga is valójában *nem tényleges állapoton*, hanem *jogi kapcsolaton* nyugvó . . . csupán érvényes házasság esetén van helye házastársi öröklésnek (Tj. 1784. §.).

Ugyhogy végsőleg a törvényes öröklés mind a négy esetében *kapcsolaton*: a rokonsági, a házassági, az örökbefogadási, az állampolgári kapcsolaton nyugvó, mikor is a különbség a szent korona öröklése meg a többi három között a *jogalapra* (. . . a *közelebbi jogalapra*) *tekintve* megszűnt, (a *távolabbi jogalapban* nyilván *nincs különbség*, mert a távolabbi jogalapja — címe — minden öröklésnek ugyanaz: *a jogszabály*.)

Hogy mégsem „*azonos természetű jogosítvány*“ a másik hárommal bizonyos. A szent korona a reá nyílt örökséget *nem utasíthatja vissza*, minden más örökös vissza utasíthatja. Hiszen ha a szent korona is visszautasíthatná, úgy megtörténhetnék az, hogy valaki után nincsen öröklés. A szent korona *heres necessarius*. Az egyetlen jogi személy, amely törvényes örökös lehet. Reá az *öröklési kép-*

telenség, az *érdemtelenség* szabályai nem vonatkoznak, más jogi személyekre, mint végintézeti örökösökre vonatkoznak, ha egyáltalán vonatkozhatnak . . .

Ime csakugyan nem azonos természetű jogosítvány. A kérdés csak az, vajjon ezeket a különbségeket *tekinthetjük-e akkoráknak*, hogy azt mondjuk, hogy a szent korona öröklése *nem öröklés, hanem „közjogi természetű privilegium“* . . . holott közjogi mivolta kimerül abban, hogy *az állam mint közjogi személy javára* (terhére . . .) *való*, mert csakugyan „ennek az elvi álláspontnak gyakorlati alkalmazása újonnan alkotandó szabályapparátust nem teszen szükségessé s az 1894. XVI. t. c. rendelkezéseinek keretében... maradéktalanul érvényesülhet . . .“ (uo. 40. lap.)

A két álláspont *különbségét így élezném ki*: a szent korona öröklése nem öröklés, hanem „*állami privilegium*“, mely az örökösök nélkül maradt hagyatékot, mint uratlan jószágot az államkincstár *kizárólagos elsajátítási jogának* tárgyává teszi. (u. o. 40. lap.)

A különbség azonban ismét csak *tompul*, ha arra gondolunk, hogy *az öröklés bármelyik esetére* reámondhatom, hogy „*kizárólagos elsajátítási jog*“, mert az örökség elfogadási lehetőség olyanforma, mint az ajánlat elfogadási lehetőség, mind a két esetben a helyzet az, hogy valaki (az kivel szemben az ajánlat tétel, illetve aki az öröklésre meghívott . . .) *elfogadási cselekvőségével jogviszonyt* (öröklési és illetve kötelmi jogviszonyt . . .) *teremthet*. *Csak ez az egy* teremtheti meg a jogviszonyt senki más . . . *ha akárki* megteremtheti a jogviszonyt pl. a tulajdont, úgy előttünk áll az *occupationális lehetőség* . . . (Tóth Lajos Öröklési Jog 12. lap, 71. lap, 81. lap.) mely azután *mindenkit illet*.

Az O. 760. §. így szól: „Ha a házastárs sincs már életben, akkor a hagyaték, *mint uratlan jószág*, a kincstár . . . által foglaltatik el . . .“ Frank is így: „*Ura fogyott vagyon* vagy jószág, melynek t. i. sem végintézet, sem törvény szerint igaz ura és örököse nincsen, rendszerint a királyi kincset illeti.“ (241. lap.) A szerzői jogról szóló törvény is így: „A magyar szent koronának *az uratlan hagyatékra nézve fennálló háramlási joga* a szerzői jogra ki nem terjed“ (1884. XVI. 3. §. v. ö. 1921. LIV. 3., 4.). De: *uratlan csakugyan ilyenkor a hagyaték?* A jog, hogy az öröklésnek a sikerét biztosítsa, többeket hí meg az öröklésre. Mindig vannak elsősorban meghívottak, vannak másod, harmad stb. sorban meghívottak arra az esetre, ha az elsősorban meghívott

kiesik az öröklésből . . . a végső sorban meghívott a szent korona, a szent korona szükségképen örököl . . . a kieséssel a *kiesőhöz kapcsolt jogviszony megszűnik* és pedig *ex tunc hatállyal*, úgy *mintha nem is létezett volna* és a sorozatban következőnél *új jogviszony keletkezik*, úgy *mintha már ab ovo meglett volna* . . . úgyhogy *az alanyiségben nincsen vacantia* . . . a hagyaték *egy percig sem uratlan* . . . nem uratlan *addig sem, míg valaki delibérál*, hogy elfogad vagy visszautasít . . . (Tóth Lajos Öröklési jog 84. lap szöveg és 3. jegyzet, 207. szöveg és 4. jegyzet, 217. 74. lap 76. lap 111.) Nem uratlan bizonyára abban az értelemben, hogy *akárki occupálhatná* (mint a vadakat . . .) és nem uratlan abban az értelemben, hogy *akárki használhatná* (mint a siktenget . . . Tóth Lajos Grosschmid Glossa Budapest, 1933. II. 686. lap.) „Uratlan“ csupán abban az értelemben, hogy *a reá vonatkozó öröklési jogviszony még most* — az örökös nyilatkozat leadása előtt — *nyers*, még *nincsen készen*, de ha egyszer az örökség elfogadásával készen lett, ez a jog által úgy vétetik, mintha már az örökhagyó elhunytakor készen lett volna, mint mondani szokás: úgy az elfogadásnak, mint a visszautasításnak *ex tunc hatálya* van. Ebben az értelemben pedig *minden hagyaték uratlan, csak éppen az nem, mely a szent koronára nyilott reá*, minthogy a szent korona heres necessarius és tehát a hozzá kapcsolt öröklési jogviszony *mindjárt készen van, mihelyt az örökség a szent koronára reányillott*. Igaz, hogy *csak akkor nyilik reá, ha más örökös nincsen*.” (Tj. 1794. §.)

A szent korona törvényes öröklése *jus speciale*, éppenúgy, mint a *fő- és alpapság utáni törvényes öröklés*, vagy a *társszerző törvényes öröklése*.

A különbség a két álláspont között, ahogy látom a jelenségeket csak ennyi: az egyik a *különbségeket* helyezi előtérbe, a másik a *hasonlóságokat*: *a szent korona öröklése és az öröklés többi esete közötti különbségeket és illetve hasonlóságokat* . . .

Összes jogforrásaink, sőt a tudományos irodalom is — mint ezt Kolosváry Bálint is kiemeli, a szent korona „*törvényes öröklési jogáról*“ beszél (idézett helyen 3. lap) ő maga elvi álláspontjának megfelelőleg azt kívánja, hogy a szent koronát illető jognak rendezése *a törvényes öröklés rendjéből kiemeltessék és attól különálló fejezetben tétessék szabályozás tárgyává* (u. o. 40. lap) én azt gondolom, hogy *bent maradhat a törvényes öröklés rendjében* annál is inkább, mert „a köz igényét közvetlenül a család igé-

nyéhez kapcsolva, a *közöröklés etikai alap gondolatát plántáljuk a köztudatba*.” (Indokolás ad Tl. V. 33. lap.) amire annál inkább van szükség, minél inkább hiányzik az alkalmas talaj a palánta számára, ehhez helyesnek gondolnám kimondani, hogy „A szent koronára hárult örökségek értékét *szegényügyi, kórházi és iskolai alapítványokra kell fordítani*.” (Főelőadmány VIII. 143. lap 34. §.) Hozzátenném „*az illetékes községben* . . .” hogy így a köz iránti érzék *fokoztassék*.

A legjelentősebb azonban a szent korona „öröklése“ mellett *a hagyatéki hitelezők szempontja*. Egészen bizonyos, hogy a hagyatéki hitelezők *ugyanazon elbánságban részesülnek*, akár a szent korona legyen a törvényes örökös, akár más valaki (Kolosváry i. m. 5, 35, 39, 40. lapok). Az elsajátítási jog természete szerint *aktívákra vonatkozó*, ezért hangsúlyozza a szász ptkv. hogy „... az állam az urafogyott hagyatékot az *örökös jogaival és kötelességeivel szerzi meg*.” (2620. §.)

Valóban a N. 1936. §. így szól: „...so ist der Fiscus . . . gesetzlicher Erbe . . .” a Tj. is ezt mondja: „Ha más örökös nincsen, az államkincstár *a törvényes örökös*.” Elébe bocsájtván az államkincstárnak a *házastárs rokonait és a házasságon kívüli gyermeket*. (Tj. 1794. §. 2. 3. bek. és 1781. §. a végén.)

Ezekben igyekeztem a szent korona „öröklésének“ a tételét alátámasztani, mely tétel, mint érintettem is, a *hasonlóságok honorálása*, míg az illusztris szerző *a különbségeket helyezi előtérbe*.

Kamarai közgyűlések

Debrecen.

A debreceni kir. közjegyzői kamara ezúttal is június hó 29 napján tartotta meg az 1933 évi rendes közgyűlését. A közgyűlést *Galánffy János dr.* vezette s azon jelen voltak még: *Buday Gyula dr.*, *Örley Dénes dr.*, *Ujvárossy Lajos dr.*, választmányi rendes tagok, illetve az utóbbnevezett póttag, továbbá *Békési Jenő dr.*, *Bognár József dr.*, *Csongvai Géza dr.*, *Czinder Jenő dr.*, *Elbel Tibor dr.*, *Ertsey Péter dr.*, *Grosschmidt Géza dr.*, *Hadházy Zsigmond dr.*, *Janka Sándor dr.*, *Imre Dénes dr.*, *Jármy Béla dr.*, *Kesseő Géza dr.*, *Koncsik Béla dr.*, *Ko-*

vách Dénes dr., Lintner Sándor dr., Mándy András dr., Nemes Bertalan dr., Sarló Vendel dr., Sternberg Gyula dr., Tarnay Béla dr., Molnár Kálmán dr., Nyári József dr., Sternberg Ernő dr., Varga Kálmán dr. kir. közjegyzőhelyettesek s végül a kamara külön meghívására Kovách Elek dr. volt nyiregyházai kir. közjegyző.

Galánffy János dr. kamarai elnök megnyitó beszédének elején a legutóbb tartott közgyűlés óta elhalálozott s a kamara területén működött közjegyzőket parentálja el s különös melegséggel emlékezett meg a közjegyzői kar nagy elméleti tudósául, valóságos tanítómesteréül elismert néhai Kovaliczky Elek dr. volt sátoraljaujhelyi kir. közjegyzőnek a magyar közjegyzői intézmény érdekében kifejtett nagyértékű munkásságáról. Üdvözli ezután az elnök a kamara területén megüresedett állásokra kinevezett új közjegyzőket s különös örömének ad kifejezést a felett, hogy a megüresedett állások tulnyomó többsége áthelyezéssel, illetőleg a közjegyzői intézmény szolgálatában felnőtt, érdemes s két esetben igen régi helyettes kinevezésével tölthetett be. Hangsúlyozza, hogy a magyar közjegyzői karnak régi álláspontja, hogy a megüresedett állásokat elsősorban a karbeliekkel kell betölteni s csak kivételes és méltányos esetekben van helye a karon kívül állók kinevezésének. Jóleső érzéssel és őszinte örömmel konstatálja, hogy az igazságügyi kormányzat jelenlegi vezetője miniszteri székének elfoglalása óta követett kinevezéseivel tanujelét adta a kar jogos álláspontja olyan megértésének és honorálásának, aminővel a közjegyzői kar eddig alig találkozott.

A megnyitó beszéd további része emelkedett szellemű, valóságos filozófiai tanulmány volt, méltó arra, hogy az alábbiakban szószerint közöljük:

„Intézményünket és karunkat érdeklő legközelebbi kérdésekről és feladatokról az évi jelentés fog megemlékezni. Itt most engedjék meg nekem, hogy a távolabbi jövőbe vessem tekintetemet és a nagy német filozófus: Oswald Spengler nyomán próbáljak néhány szóban azzal foglalkozni, remélhetjük-e a jog eszméjének fejlődését, milyen irányú lesz ez a fejlődés és milyen szerep várhat a mi intézményünk által képviselt előzetes jogvédelemre.

Hogy erre a kérdésre — mely minden jogászt kétségen kívül kell hogy érdekeljen — feleletet tudjunk adni, egy futólagos pillan-

tást kell vetni az emberiség általános kultúrtörténetére, mert a jog nemcsak a kereteket, a biztosítékokat adja meg a kultúra fejlődéséhez, de maga is a kultúra képződménye, a kultúra szimboluma, amely tehát mindig az illető kultúrkorszak bélyegét viseli magán és mindig kifolyása valamely kultúrtörténeti korszak felfogásának és életének. A jogfejlődés tehát be van ágyazva az emberi kultúrtörténet sokkal nagyobb és sokkal mélyebb folyammedrébe s ha azt megismerni és megérteni akarjuk, bele kell merülni az emberi kultúrtörténet nagy folyójába és onnan kell azt kiemelni.

Az emberi kultúra történetét illetően két egymással ellentétes felfogás uralkodik a tudományban. Az egyik szerint — és ez még most a közkeletű, amelyet mi magunk is tanultunk és magunkévá tettünk — az emberiség egy nagy összefüggő egész, annak kulturális fejlődése is tehát egy összefüggő s az ős vadság állapotából kiinduló és folyton emelkedő folyamat, amelynek megvannak ugyan a maga esései és emelkedései, de általában véve egy mindig felfelé tartó s a végtelen fejlődés lehetőségeit magában foglaló útvonal irányát mutatja. Ez az uralkodó történeti felfogás a történelemnek 3 nagy korszakát: az ókort, a középkort és az újkort különbözteti meg és ezekben osztja be az összes történeti eseményeket.

A másik még nagyon kevésbé ismert elmélet, amelynek képviselője Spengler — elveti ezt a felfogást. Kimutatja, hogy első pillanatra is felismerhető eredendő hibái vannak — hiszen képtelenség a kultúrafejlődés szempontjából az egyiptomi nagy-Tutmózinak, vagy a görög Periklesnek korát, a maguk nagyszerű műveltségével ókornak nevezni, a római birodalom bukásával kezdődő s minden igazi kultúrát nélkülöző és csupán a barbárnépek öldöklő pusztításaival telt „Közép-kor“-ral szemben. Miért legyen Plátón ókori bölcs, vagy Pheidias ókori szobrászművész szemben az „Ujkor“-inak nevezett Kanttal és Rembrandtal, pusztán csak azért, mert kétezer évvel előbb éltek, holott a maguk kultúrájában éppen olyan magas csúcspontot értek el, mint emezek.

Nyilvánvaló ez elmélet szerint, hogy az emberiségről, mint egységes egészről, a történelemről, a kultúráról, mint összefüggő egyetemes folyamatról beszélni nem lehet. Emberi lényeknek egy megszámlálhatatlan tömege, mint valami part nélküli folyam tör elő a homályos múltból s vész el éppen olyan homályos és időnkül való jövőbe. Ezt a nagy folyamot számtalan emberi nemzedéknek egyforma hullámverése mozgatja. Fénylő vonalak, utak,

csíkok terjednek el benne s röpke fények támadnak felette. Ezeket mi nemeknek, törzseknek, népeknek, fajoknak nevezzük. Ezek felett a nagy kulturák vonják meg a maguk fényes hullámköreit s foglalják őket időlegesen össze egy nagy egésszé, hirtelen felmerülnek, nagyszerű vonalakban terjednek szét, kisimulnak, azután eltűnnek.

Nem lehet beszélni tehát általános emberi kultúráról, de igenis lehet és kell beszélni külön-külön egymásután, esetleg egymás mellett élő kultúrákról, amelyek megszületnek abban a pillanatban, amelyben egy nagy lélek az örök gyermek emberiség őslélekiállapotából felébred, felszabadul, felvirágzanak egy pontosan meghatározható tájékon, amelyhez növényként tapadva maradnak és meghalnak, ha ez a lélek lehetőségeinek teljes összegét, népeknek, nyelveknek, hitnek, művészetnek, tudománynak, államoknak alakjában megvalósította s ezzel visszatérnek az őslélekiségbe.

Ilyen nagy külön kultúrák a babiloni, az egyiptomi, a kínai, az indiai, az arab (mágikus) a maya, (amerikai), az antik kultúrák és ilyen külön kultúra a nyugateurópai is. Ezek a kultúrák külön organizmusok, amelyek mindenkinek megvan a maga habitusa, vagyis külső megjelenésének sajátos fajtája, a maga vallási, tudományos, politikai, szociális, gazdasági s általában lelki stílusa, tehát a maga külön lelkisége, megvan bizonyos meghatározott élettartama, fejlődésének bizonyos tempója és meg van épp úgy, mint az embernél a maga gyermekkora, ifjúsága, férfikora és öregsége. „Mindenik kultúrának, az ő ifjúkorának, felemelkedésének és lehanyaglásának, minden belsőleg szükségszerű fokának és periódusának határozott, mindig azonos és mindig valamely szimbólum nyomatékával visszatérő időtartam van, mondja Spengler.“

De minden külön kultúrára, mint élő organizmusra nézve áll az a törvény, amit a biológiában homológiának neveznek, vagyis az, hogy a vallásnak, művészetnek, politikának, tudománynak minden nagy alkotása valamennyi kultúrában ugyanabban az időszakban áll elő, teljesedik be és alszik ki, hogy nincs egyetlen kultúrának sem olyan nagyjelentőségű korszaka és jelensége, amelynek ellenképe a többi kultúrában, még pedig a többi kultúra életének ugyanabban a korszakában ugyanazon a helyen feltalálható nem lenne.

Ha már most összehasonlítjuk az általunk legjobban ismert két nagy kultúrát, az antikot, amely a görög dorkorszakkal Krisztus előtt 1100 körül vette kezdetét s végződött a nyugatrómai

birodalom bukásával és a nyugateurópai kultúrát, a mi kultúránkat, amely kezdődött a francia Carolingek uralkodásának vége felé Kr. u. 900 körül akkor, amikor a Vikingek hős utódja: Holló lovag megvetette lábát északi Franciaországban (ami csodálatosképpen összeesik a mi honfoglalásunk idejével) s amelynek vége Kr. u. 2400 körül kell, hogy bekövetkezzék és figyelmünket a jog eszméjének, a jog rendszerének és a jogtudománynak kifejlődésére irányítjuk, igen érdekes felfedezésre jövünk rá. Az antik jog a maga teljes kifejlődését a Kr. u. 2-ik és 3-ik században Hadrianustól Septimus Severus-ig való császárok uralkodása idejében tehát jóformán az antik-kultúra végén érte el. Gájus Kr. u. 160 körül állította össze a maga „Institúcióit,“ Papiniánus és Ulpianus a 2-ik század végén és a 3-ik elején hangoztatták az ő mindenkit kötelező jogi véleményeiket és mindketten a 3-ik század elején lettek igazságérzetük és jogi meggyőződésük vértanuivá. Az antik kultúra már ekkor a maga téli időszakát élte. Az igazi kultúra korszaka már régen letűnt, a nagy művészetek és nagy gondolkodási rendszerek ideje elmúlt, a kultúrának kései időszaka a civilizáció, Fülöp és Nagy Sándor korának elmúltával régen megkezdődött, sőt az antikkor „Világháborúja“ a Hannibál óriási hadjárata is régen a múlté volt. És a jog eszméje, rendszere és tudománya mégis akkor érte el fejlődésének legmagasabb pontját, a jog, a kultúrának ez a művészettel, tudománnyal, filozófiával azonos terméke akkor jutott el virágzásának tetőpontjára, mikor az őt produkáló kultúra a maga igazi nagy lehetőségeit, igazi tartalmát már mind megvalósította s fáradtan és kimerülten készült visszatérni az őshomályba.

De hát ez — hacsak egy kicsit is gondolkodunk felette — egészen természetes. Hiszen a jog, a külső cselekedetek, az emberi életviszonyok szabályozója. A művészet, a tudomány és absztrakt gondolkodás pedig az ember belső életével vannak kapcsolatban. A kultúrember befelé, a civilizált ember pedig kifelé él. A kultúrembernek művészetre, tudományra, filozófiára van szüksége, a jog neki nem a legfontosabb életszükséglete, a kifelé, a nagy nyilvánosságban, az egymással való sűrű összeköttetésben élő civilizált embernek pedig legnélkülözhetetlenebb támasza, fegyvere, legfontosabb életszükséglete: a jog.

A mi nyugateurópai kultúránk is a Napoleoni háborúk idejével — amely homologicé a Nagy Sándor korának felel meg — (Spengler ezeket „egyidejű“ eseményeknek nevezi) elérte azt a

határmesgyét, amely az igazi kultúrát lezárta s átlépett a civilizáció korszakába. A nyugateurópai kultúra is kimerítette már a maga benső nagy lehetőségeit a barokk korszak nagy festészetében, a Beethoven zenéjében, Leibnitz és Kant filozófiájában, Shakespeare és Goethe költészetében. Ezeken a tereken már több nagy alkotókat várni nem lehet. De a mi hanyatló kultúránknak még fenn van tartva az a nagy dicsőség, hogy a maga nagy jogrendszerét megvalósítsa, a maga nagy jogtudományát kifejlessze s a maga Gájusát, Papiniánusát és Ulpiniánusát kitermelje és pedig a történeti homológia törvényénél fogva abban a körülbelüli biztossággal meghatározható időben, amelyben az antik kultúra ezeket kitenyészette volt.

Hogy ez a jog tartalmilag egészen különböző lesz az antik jogtól, az kétségtelen, mert a mi kultúránk lelke is merőben különbözik az antik kultúra lelkétől. Az antik szobor a földben gyökerezik, a meztelen testnek, az izmok erejét és arányosságát mutatja és üres szemekkel bámul a levegőbe, a nyugateurópai portré pedig egy pillanatra összesűrűsített életsors történetét tárja fel, a görög freskó festmények a fallal vannak összenőve, a nyugateurópai olajfestmény pedig valamely helynek korlátaitól független, — a görög és római zene egyes hangoknak egymás után való állítása, a nyugateurópai ellen — pontos zene pedig a hangok végtelen sokaságát egyesíti s áthatja a határtalan teret, az antik világ női eszménye: az amazon és a hetëra, a mi női eszményünk pedig a gyermekét gügyögtető, a gyermeke jövőjéért munkálkodó és aggódó anya; az antik állam típusa a polis és az urbs, amely akkor is ilyen marad, ha hatalmát világrészekre terjeszti ki, a mienk a hatalmas nagy nemzeti állam, az antik világkép mozdulatlanul álló föld a maga körül határolt burkával, a mienk a nagy végtelenség folyton rohanó és keringő millió és millió naprendszerével. Az antik élet teljesen ahisztórikus, napról-napra való élés, amely mellett a legközelebbi múlt eseményei is a mithosz kódében vesznek el, a miénk a múlt tanulmányozásán alapuló, a jövőbe és a jövőért való élet; az antik életeszmény, a mások iránt közömbös ataraxia, a mienk pedig a másokért és másokról való gondoskodás. Az antik ember a testnek és a jelennek él, a mi életünk pedig a léleknek a jövőért való élete a végtelen térben és a végtelen időben.

Az antik jog ennek megfelelően a testnek joga, napi, sőt pillanatnyi jog, amelyet az egyes napi jogesetek elintézésre hiva-

tott praetori edictumok s a nagy jogtudósok responsumai teremtettek meg. De nekünk nem ilyen jogra van szükségünk, mert a mi életünk nem csupán testi és mindenekfelett nem napi élet. A mi jogunknak is a mindenkori szociális és gazdasági élet szellemét kell kisugározni, mint Spengler mondja „a jelen praktikus életéből, ennek legmélyebb principiumait kifejleszteni és alapvető jogfogalmakká emelni,“ de a mi életünk tele van testetlen erővel, a villamossággal, a rádióval, a találmányokkal, a szellemi tulajdonnal, a mi életünk a munkaerő, a feltaláló és vállalkozó szellem, a szellemi, testi, művészeti szervező energiák, képességek és talentumok funkciójából áll. Az antik jog testek joga volt, a mi jogunk a funkciók joga kell hogy legyen. A rómaiak jogi statikát teremtettek, nekünk jogi dinamikát kell létrehozni.

Spenglernek itt ismertetett fejtegetéseiből azonban én még egy más következtetést is mernék levonni; ha áll az, hogy a nyugateurópai kultúra ősz érzése szemben az antik napról-napra való éléssel, a jövő munkálásában, a gondoskodásban áll, akkor ennek hatást kell gyakorolni a jogszolgáltatás fejlődési irányára is. Az antik testi, pillanatnyi jognak egyenes következménye volt az, hogy a jogszolgáltatásban az egyes jogviták eldöntése lépett előtérbe, ez fejlesztette ki a perjognak, az akcióknak pompás rendszerét. A nyugateurópai jognak azonban, amely a jövőről való gondoskodás szolgálatában áll, jogszolgáltatási rendszere nem a per, nem az ítélet, hanem a jogi gondoskodás, az előzetes jogvédelem kell hogy legyen. Felfogásom szerint tehát a jövő jogfejlődésében a perjognak kell háttérbe szorulni és az előzetes jogvédelemnek kell mindinkább előtérbe lépni. És nevezék az előzetes jogvédelem intézményét akár közjegyzőségnek, akár másnak — a név egyáltalán nem fontos — a jövő jogfejlődés a jogszolgáltatásnak azt a szervét, azt az intézményét fogja magasra emelni, amelynek feladata az előzetes jogvédelem.

Az antik jogszolgáltatás jelképezője e bekötött szemű Istennő volt, a jövő — legalább is magánjogi — jogszolgáltatásé: a nyílt arcú, távolba néző és tekintetéből gondoskodást sugárzó nemtő leend. A mérleget s a megtorlást szimbolizáló pallóst pedig, amelyeket Justitia Istenasszony kezében tart, az új nemtőnél a papirtekercsnek, a tintatartónak és aranytollnak — a régi pápai és császári közjegyzők felavatásánál használt emblémáknak — kell felváltani.

Az elnöki megnyitó befejezése után az elnök a közgyűlésen külön meghívásra megjelent Kovách Elek dr. volt nyiregyházi közjegyzőt meleg és szíves szavakkal üdvözölte abból az alkalomból, hogy ebben az évben töltötte be 40 éves közjegyzői működését s egyben a kamara nevében tőle, aki e hosszú működés után állásáról lemondott, szeretetteljes szavakkal vett búcsút, méltatván azt a munkásságot, amelyet Kovách Elek dr. az intézmény szolgálatában hosszú éveken át kifejtett s megemlékezvén még arról, hogy majdnem egész közjegyzői működése alatt a kamara választmányának rendes tagja volt, hosszú éveken át működött mint titkár s tíz évet meghaladó idő óta a kamara helyettes elnöke. Az elnök felhívására ezután Örley Dénes dr. titkár olvasott fel határozati javaslatot, amely szerint a közgyűlés Kovách Elek dr. nagyértékű működését őszinte hálaérzettel ismeri el, kiváló érdemeit jegyzőkönyvben megörökíti, a kar kötelékéből önkéntes lemondása következtében történt távozása felett igaz fájdalmát nyilvánítja, egyben a távozó kartársára iránt érzett nagyrabecsülésének és szeretetének kifejezése képen őt a debreceni kamara tiszteletbeli elnökének választja meg. A határozati javaslatot a közgyűlés egyhangú lelkesedéssel fogadta el. Kovách Elek dr. a közgyűlés elhatározását s ebben a kar részéről megnyilvánult őszinte megbecsülést hálás szavakkal köszönte meg.

Örley Dénes dr. kamarai titkár terjesztette ezután elő a kamara nagy körültekintéssel és alapossággal elkészített, kiválóan tartalmas évi jelentését. A jelentés szerint a kamara területén összesen 40 közjegyző működik. Elhaláloztak az elmúlt évi közgyűlés óta: Hunyor István dr. jászapáti, Olchváry László dr. miskolci, Keczer Ákos mezőkövesdi, Kovaliczky Elek dr. sátoraljaujhelyi, Füzesséry Dezső dr. hajdunánási és Szentpály Gavallér Aladár dr. törökszentmiklósi közjegyzők. Külön méltatja a jelentés Kovaliczky Elek dr. érdemeit, aki 42 évig volt közjegyző, utolsó elnöke volt az elszakított kassai kir. közjegyzői kamarának. A debreceni kamarának is évek hosszú során át volt buzgó tagja s ezen felül irodalmi tevékenysége is közismertté tette nevét. Egyike volt ő azoknak, akik a nyugdíjgyesület létesítésénél az első adatgyűjteményt szolgáltatta s ezzel ennek a nagyon is szükséges intézménynek létesítéséhez a többieknek is a bátorító impulzust ő adta meg. A debreceni kamara területén megüresedett állásokra kinevezést nyertek: Gross-

schmidt Géza dr. ügyvéd Miskolcra. Velsz Elemér dr. helyettes Kisvárdára, Kovách Dénes dr. helyettes Nyiregyházára, Mándy András dr. helyettes Hajdunánásra, Kesseő Géza dr. ügyvéd Mezőcsátra, áthelyezést nyertek: Jármay Béla dr., Kisvárdáról Sátoraljaujhelyre, Tápay Károly dr. Mezőcsátról Jászapátiba. A kamara területén működik összesen 18 jelölt s ezek közül helyettesi jogosultsággal bir 13. A kamarához érkezett 1093 ügydarab, amelyek mind elintézést nyertek. Két közgyűlést tartottak s 16 kamarai ülést. Panasz érkezett 13, ezek közül a kamara saját hatáskörében elintézt 12 darabot s egyet tett át a fegyelmi bírósághoz. Az ügyforgalmi kimutatások összesített adatait a megelőző évi kimutatások adataival egybehasonlítva, az eredmény a következő:

	<i>Bevezetések száma</i>	
	1931	1932
1. Ügykönyvbe	9644	7848
2. Óváskönyvbe	40181	20463
3. Kjö. lajstromba	25198	22272
4. birói megbizások	31	40
5. másolat hitelesítések	6354	4635
6. fordítások könyvébe	296	219
7. magán beadványok könyvébe	2379	1970
<i>Összesen:</i>	<i>84083</i>	<i>54447</i>

Az örökösödési eljárást a Kjö. lajstromba bevezetett ügyek közül megindították az 1931 évben 12.346 ügyben, az 1932. évben pedig 11.910 ügyben. Emelkedést kizárólag a birói megbizások mutatnak, ez az emelkedés nem lényeges, mert az összes birói megbizások 31 számával szemben 1932-ben 40 birói megbizás volt. Csökkenést mutatnak ellenben:

1. ügykönyvi bevezetések 1976 darab,
2. óváskönyvi bevezetések 19.780 darab,
3. örökösödési ügyek 436 darab,
4. másolatok hitelesítése 1719 darab,
5. fordítások 77 darab,
6. magánbeadványok 409 darab.

Az összes forgalomnál csökkenés ekként 24.146 darab, vagyis 33.89%. Az érdemleges ügyeket véve tekintetbe, vagyis a közjegyzői kényszer alá eső ügyleteket, az adásvételi s egyéb vagyonátruházási szerződéseket, kötelezvényeket és halálesetre szól intézkedéseket: az 1931 évi 5099 érdemleges ügygel szemben

volt 1932 évben 4.100, kevesebb tehát 999-el, vagyis az átlagos csökkenés 20%. Ugyanez a csökkenés állapítható meg a társ-kamaráktól beérkezett évi jelentések adataiból, vagyis az átlagos statisztika most már nem csak szórványosan mutatja az egyes közjegyzők elviselhetetlen helyzetét. Vannak közjegyzők, akik 32, 42 ügyszámmal dolgoznak, van, akinek 18 óvása volt, akinek 143 hagyatékából 24 darab volt az ingyenes. Még szomorúbb és megdöbbentőbb volna a statisztika, ha a hagyatékok értékének csökkenését is figyelembe vennők, ez a csökkenés ugyanis általánosságban állandó jelleget mutat.

A debreceni kamara területén működő közjegyzők az 1931 évi XXXIV. t. c. 56. §-ának életbelépte óta kiadtak összesen 1513 darab különélési tanusítványt s ebből összesen 342 tanusítványért kaptak díjat, ami a kiadott tanusítványok 22.6%-át teszi ki. (A Budapesten működő közjegyzőknél ezzel szemben átlagosan és legfeljebb a kiadott tanusítványok 5%-a volt díjas. Szerk.) A jelentés ezzel kapcsolatosan rámutat arra, hogy a hatóságok a szegénységi bizonyítványok kiadása körül különböző eljárást követnek. Igen sok eset van, amint ezt a beszerzett adatok bizonyítják, hogy szegénységi bizonyítványt adtak ki olyan fél részére is, aki ezt jogszerint nem igényelhetett volna, így pl. egy gazdálkodó részére, akinek nevén nem áll ugyan telekkönyvileg semmi ingatlan, apjának azonban 200 hold kiváló minőségű birtoka van, amelyen a fia gazdálkodik. Ez a gazdálkodó a szegénységi bizonyítvánnyal, azonban saját autóján jött a közjegyzőhöz ingyenes tanusítvány kiállítására végett.

Reámutat a jelentés ezek után arra, hogy a kamara területén működő közjegyzők között is sok van, aki a legnehezebb körülmények között is mindent elkövetve, mindig jóakarátú szándékot mutatva sem képes nyugdíjjárulékát megfizetni. A végrehajtások eredményre nem vezettek s a kamara kénytelen hónapról-hónapra ellenük fegyelmi eljárást indítani. Megtörténhetik a jelentés szerint az, hogy a fegyelmi bíróság felmentő ítéletet hoz. Ebben az esetben a jelentés szerint lehetetlennek kell tartani egy olyan állásnak fenntartását, amely fegyelmi bírósági határozat szerint nem hoz annyi jövedelmet, hogy abból a nyugdíjjárulékot lehessen fizetni. Viszont lehetetlen az is, hogy a nyugdíjintézet bárkinek, bármily címen felmentést adjon a nyugdíjjárulékok nem fizetésére. Hasonlóképpen lehetetlen az is, hogy a nem fizető közjegyzők helyett a többiek

magasabb díjakat legyenek kénytelenek fizetni. Megállapítja a jelentés ezzel kapcsolatosan, hogy a nyugdíjszabályzat a szerzett tapasztalatok alapján máris átreformálásra szorul. Erre vonatkozólag a nyugdíjintézet tervezetet készített s azt a kamarákkal is közölvén, a debreceni kamara az elnökétől kidolgozott s minden részletre kiterjedő észrevételeket küldött az intézőbizottságnak. Helyesli a jelentés azt, hogy az anyagi eszközök elégtelensége következtében a tervezet a nyugdíjjogosultságot megszorítja, a segélyezést korlátozza s az egyes nyugdíjasok részéről jelentkezett visszaéléseket meggátolni igyekszik.

A közérdekből annyira fontos együttműködés, zavartalan egymást megértő munkálkodás a kamara területén a bíróságok, árvaszékek és más hatóságokkal egyes kivételektől eltekintve fennáll. Ezeket a kivételeket a jelentés részletesen ismerteti az alábbiakban :

„1. Vannak bíróságok, amelyek úgy az osztálykivonatot, mint a telekkönyvi másolatokat is egyfolytában kívánják a királyi közjegyzők által leírtni és a díjakat 400 szótagonként számítva állapítják meg. Az ilyen kívánalmak rendszeren fiatal, gyakorlatlan emberektől telnek ki, akik úgy látszik nem veszik észre, hogy az egyfolytában másolt kivonatokon sem ők, se a telekkönyvi hatóság, annál kevésbé az érdekeltek eligazodni nem tudnak és érdemleges munkának a szótag számítás tartják.

Akadott olyan bíróság, amelyik az osztálykivonatnak azt az egész oldalát, amelyben egy olyan sor fordul elő, amelyikben nincs 16 szótag írva, nem írottak tekinti és így előfordul, hogy 900—1000 szótagot tartalmazó kivonatért 1 oldal díját állapítja meg. Hiába bizonyította a királyi közjegyző, hogy ha négy számjegyet tekintenek egy szótagnak, nincsen olyan írógép, amelyikkel a közbe alkalmazott vesszőkkel együtt 64 számjegyet le lehetne írni. És hiába felebbezett a közjegyző a bíróság végzése ellen, a törvényszék a járásbíróság végzését helybenhagyta. A portó költségeit ugyanaz a bíróság, ha az az 1 pengő 60 fillért meghaladta, nem állapítja meg csak akkor, ha külön igazolja, pedig tudvalevő dolog, hogy ha egy ügyben két külföldre szóló tértivevényes levelet küldünk, az maga 2 pengő 80 fillér.

2. Vidéki tárgyalásoknál a törvényszék által is elfogadott álláspont szerint indokolnia kell, hogy miért nem a székhelyén tartotta a tárgyalást és ha kimutatta, hogy hány hagyatékban hány örökösrel tárgyal, azoknak mennyi lett volna az útiköltsége, csak akkor állapították meg a díjat. Az 1894. évi XVI. t. c. 52. §-a szerint pedig a tárgyalás a körülményekhez képest székhelyen kívül is megtartható, és semmiféle törvény nem korlátozza a közjegyzőnek azt a jogát, hogy székhelyén kívül tárgyaljon. Ez a kérdés birói mérlegelés tárgya nem lehet. Ha pedig a közjegyző a székhelyen kívüli tárgyalás jogával visszaél, fegyelmi eljárást kell ellene indítani.

Ugyanennek a közjegyzőnek a 24. § szerinti pótdíját a legkritikább esetben állapítják meg, de előfordult viszont az, hogy amikor a hagyatéki tárgyaláson a jegyzőkönyvi bélyeget a közjegyző sajátjából rózta le, mert tudta, hogy az örökösök azt neki előbb-utóbb megfizetni fogják, a bíróság azzal az indoklással, hogy a jegyzőkönyvi bélyegeket a felek tartoznak fizetni, a közjegyzőnek

a bélyegköltségét nem állapította meg, mert szerinte a közjegyző leletet lett volna köteles felvenni és nem a feleknek előlegezni. Tehát bírói assistenciával nem engedik kímélni a feleket.

3. Feltett kérdésünkre egyik királyi közjegyző panaszolja, egy másiknál pedig felügyeleti eljárás során merült fel ugyanaz a kérdés, hogy hagyatéki ügyben a vázrajzot a királyi közjegyző a telekkönyvvezetővel rajzoltatta meg s mert ezek a vázrajzok hibásak voltak, igen nagy kellemetlenséget okoztak, mikor hónapok múlva visszakerültek az iratok a királyi közjegyzőhöz a már réges-régen jogerősen befejezett hagyatéki ügyben pót eljárás lefolytatása végett. Pláne az egyiknél majdnem kibogozhatatlan bonyodalmakat okozott egy ilyen hibás vázrajz, amikor az a község, amelynek betétjére a vázrajz vonatkozott, közben más telekkönyvi hatóság területéhez csatoltatott át és így más közjegyző szivességét is igénybe kellett venni arra, hogy az ügy rendezhető legyen.

A kamara figyelmezteti a kartársakat arra, hogy a telekkönyvvezetőknek vázrajz készítéséhez nemcsak joguk nincsen, de általában a kezelő személyzetnek úgynevezett magánmunkálatai megengedve sincsenek és azokért sem díjakat kérni, sem elfogadniok nem szabad.

Egyik kartársunk ismerteti telekkönyvi hatóságának a végzését, amely szerint a vázlatrajzot hiánypótlás végett visszaadták az érdekelteknek azzal, hogy az bíraltassa felül a mérnöki kamara tagjával, mert az azt készítő nem igazolta, hogy ő a mérnöki kamara tagja. Ez is egyik olyan eset, amit más helyen nem igen követnek, mert hiszen akárki készítette is azt a vázrajzot, annak helyes voltát a felmérési felügyelőség bírálja el és nem a mérnöki kamara tagja.

Akadott olyan telekkönyvi hatóság is, amelyik a földmérői képesítésről szóló törvényszéki elnöki igazolványt nem akarta respektálni, mert az csak a szomszédos járásbírói területére szólóan volt kiállítva.

Van területünkön 6 olyan telekkönyvi hatóság, amelyik az 1930. évi XXXIV. t. c. 98. §-át és az ennek végrehajtását elrendelő 49.000/1930. I. M. számú rendelet 34. §-át tévesen akként magyarázza, hogy hagyatéki ügyben is kívánja vázrajzi megosztás esetén, hogy a jelzőlogos hitelezők részére a vázrajz másolata s az osztálykivonat egy-egy példány a telekkönyvi hatóságnak megküldessék. E törvény magyarázatot nem tarthatjuk helyesnek, mert hiszen a törvény jogügyleti megosztásról beszél, a rendelet pedig a tulajdonközösség jogügyleti megszüntetésére irányuló kérvényről szól. Már pedig a hagyatéki eljárás bírói eljárás és nem kérvényezési eljárás és az az osztály, amelyik a bírói eljárás során jött létre, nem tekinthető jogügyletnek és különben is a hagyatéki bíróság ezeket a költségeket a királyi közjegyzőnek meg nem állapíthatja, pedig a megosztás megkísérlését az 1894. évi XVI. t. c. 55. §-ának 6-ik bekezdése értelmében a királyi közjegyzőtől megkövetelni tartozik. De kérdezzük, hogy ha a közjegyző eleget tesz az ilyen kívánságnak, mi lesz akkor, ha valamely örökös társ, aki saját ingatlan jutalékát osztály alá bocsátotta, közben azt elterheli? Ismét visszaadják az iratokat a közjegyzőnek újabb osztálykivonat és vázrajz kiállítása végett és ha ez az eset ismételtten megtörténik, akkor a közjegyző x+1-szer fog ezzel az ügygel foglalkozni és akkor, mikor érhet véget az eljárás?

Ez is egy törvényszerkesztési hiba, mert ha a mondott másolatokat és kivonatokat a telekkönyvi hatóság megkívánhatja, akkor a hagyatéki bíróság a közjegyzőtől ingyen munkát nem követelhet, ha pedig nem kívánhatja meg, akkor tévedések kizárása végett a rendeletben ezt is kimondani kellett volna.

4. Kamaránk területén 15 járásbírói követi azt az eljárást, hogy a perreutasítás után, ha a pert az érdekeltek nem indították meg, vagy azt ítélettel fejezik be, kiadja az iratokat a királyi közjegyzőnek osztálykivonat elkészítése

végett. Ez az eljárás az 1912. évi VII. t. c. 29. és 30. §§-ainak helyes értelmezése mellett lehetetlen, mert osztálykivonat készíteni csak a tárgyalási jegyzőkönyv szó szerinti leírásával lehet, de nem újra fogalmazással. Különben is a 1894. évi XVI. t. c. 87. §-a szerint, ha a per nem indított meg, akkor a bíróság tartozik a hagyatékot átadni, ha pedig ítélet hozatott, amennyiben póttárgyalás nem szükséges, ugyancsak maga a bíróság adja át a hagyatékot, ha pedig szükséges, mert egyes körülményeket az ítélet további örökösödési eljárásra tartott fenn, akkor, ha a közjegyző újból tárgyal a 60.600/1926. I. M. sz. rendelet 27. §-ának második bekezdése értelmében újabb díjakra is számot tarthat. Már pedig a 15 járásbírói közül 10 a közjegyzőnek csak az osztálykivonatok írásdíját állapítja meg, akár tárgyal a közjegyző ismét, akár nem.

A bíróságok tehermentesítése érdekében szívesen elvállaljuk akár a perreutasító végzés elkészítését, akár a per meg nem indítása esetén vagy befejezése után készítendő átadó végzések megfogalmazását, de akkor kérünk erre intézkedést.

5. Mikor a felek az 1894. évi XVI. t. c. 95. §-a alapján az ingatlanok árverésén való eladását kérelmezik, amikor tehát nekünk kell beszereznünk az adóbizonyítványt, meg kell állapítanunk az árverési hirdetményeket és felteteleket, szóval nem csak a hagyatéki eljárást kell lejártnunk, de annál jóval több munkát végzünk s mert ezek a kérdések csak akkor merülnek fel, amikor a hagyaték túlterhelt és mi díjainkat a rendes úton nem kaphatjuk meg, ebben az egyetlen esetben kérjük, hogy díjaink előnyös tételekként soroztassanak.

6. Intézkedést kérünk abban az irányban, hogy ha díjaink bekebelezéssel biztosíthatnak, díjainkat a telekkönyvi rendtartás 74. §-a alapján törtező bejegyzés meg ne előzhesse. A mai állapotot méltánytalannak és igazságtalannak kell tartanunk, t. i., hogy akkor, amikor a mi munkánk révén jut az örökös hitelezője abba a helyzetbe, hogy követelését adósán behajthassa, bennünket könnyen megelőzve, lehetlenné teheti a mi díjaink behajtását.

7. A felek érdekében intézkedést kérünk arra is, hogy bekebelezett díjaink töröltetését a telekkönyvi hatóság egyszerű bélyegmentes hivatalos jelentésünkre kimondottan költség nélkül elrendelni legyen köteles és mert hivatalos jelentésről van szó ebben a kérdésben, a 49.000/1930. I. M. sz. rendelet 33. §-ában foglalt szabályok alkalmazhatók ne legyenek. E helyett esetleg akként is lehetne rendelkezni, hogy a bekebelezett díjak fizetése esetén a közjegyző a hagyatéki bírósághoz adjon be jelentést és a hagyatéki bíróság keresse meg a telekkönyvi hatóságot a törlés iránt (ami némely helyen gyakorlatban is van).

8. Intézkedés volna teendő a telekkönyvek, illetve betétek másolása tekintetében is arra nézve, hogy köteles-e a közjegyző — mint némely bíróság megkívánja — több telekkönyvet is egyoldalra másolni, vagy pedig jogában áll minden telekkönyvről, akármilyen rövid is az, külön másolatot készíteni és külön díjat számítani (amint ezt a tkvi hatóságok is teszik, illetőleg teszik úgy is, hogy egy oldalra több rövid telekkönyvet írnak ki, de mindenik után a teljes másolási díjat számítják fel).

Mi indokoltnak tartjuk azt, hogy a betéteket vagy telekkönyveket külön jegyezzük ki és arra való tekintettel, hogy a telekkönyvek kikeresése is munkával jár s hogy ezt a munkát a közjegyző csak a telekkönyvi hatóságnál végezheti, tehát irodájából el kell távozni, indokoltnak tartjuk minden egyes kiírt telekkönyv után külön díj felszámítását. A külön telekkönyveknek külön lapokra való kijegyzése azért is indokolt, mert hiszen főként ott, ahol több helyrajzi szám van és ott, ahol az érdekeltek tényleg megosztzkodnak, szinte lehetlenné válik az, hogy a munkánkat kontrollirozni lehessen az esetben, ha egy lapra

több telekkönyv van kiírva. Indokoltnak tartjuk azt is, hogy engedjék meg a telekkönyvek tintával való kiírása nemcsak a kir. közjegyzőnek és helyettesének, hanem fogadalmat tett jelöltjének is. Ha fogadalmat tett jelöltjeink a telekkönyveknek tintával való kiírására feljogosítatnának, akkor saját magunk könnyítésére is inkább megtehetnénk azt, hogy az igazságügyminiszter kartársainkkal is közölt rendeletének megfelelően végzett jogászokat alkalmaznánk irodáinkban. Ez az alkalmazás az ifjuságnak is csak hasznára válnék azzal, hogy a közjegyzői irodák pontos munkára szoktatnák őket.

9. A kir. adóhivatalok és pénzügyigazgatóságok működésénél sajnálatosul kell konstatálnunk, hogy igen sok esetben a pénzügyigazgatást valami öncélnak tekintik s túlhajtott kincstári érdekekből úgy a feleknek, mint a közjegyzőknek igen sok kellemetlenséget okoznak.

Egyes adóhivatalok, ahogy a 2030/1932. M. E. sz. rendelet a százalékos illetékek értékét 20% pótlékkal felemelte, most annak 16. §. 3. pontja s a 64.700/1932. P. M. r. 3. §-a alapján azt kívánják, hogy a királyi közjegyzők az 5100/1931. M. E. sz. rendelet 61. §-át úgy értelmezzék, hogy az illeték 60 pengő erejéig rovandó le bélyegeken a hagyatéki kimutatáson. Tehát ahelyett, hogy az 5100/1931. M. E. számú rendelet hatályon kívül helyeztetett volna, most még jobban kiélezi annak antiszociális jellegét s egyúttal még nehezebbé teszi azt, hogy ilyen ügyekben díjainkhoz hozzájuthassunk. Ennél a kérdésnél felhívjuk Kartársaink figyelmét az Illetékügyi Közlöny VII. évf. 4. számában (Lásd közlönyünk 134. lapját) fontos tudnivalók rovatában közöltekre, mely szerint: „az illetéknek bélyegjegyekben való lerovására megállapított 50 pengős értékhatárt változatlanul fennállónak és a 64.700/1932. számú rendelettel nem érintettnek tekintik, vagyis az illeték és a rendkívüli pótlék együttes összegének bélyegjegyekben való lerovása csak azokban az esetekben követelhető, amikor az egyesített összeg az 50 pengőt meg nem haladja.”

Akadott olyan pénzügyigazgatóság, amelyik egyszerűen megkereste a királyi közjegyzőket, hogy ezentúl az általuk felülbélyegzendő bélyegeket Döts festékekkel bélyegezzék felül, mert különben a felülbélyegzés elmulasztásáért megféleleztetik.

Eleinte sehogy sem akarták egyes pénzügyi hatóságok elismerni, hogy a 11.000/1928. I. M. sz. rendelet érvényben áll és így annak 51. §-a értelmében nem a közjegyző, hanem a bíróság kell, hogy felvegye a hivatalos leletet.

Kaptunk olyan jelentést is egyik királyi közjegyzőtől, hogy mikor egy hagyatéki tárgyalás során a 11.000/1928. I. M. rendelet 47. §-ának 6-ik bekezdése értelmében élt azzal a jogával, hogy miután az ügyben az illeték kiszabás nagyobb jártasságot igényelt, a kiszabást mellőzte s ezt a jegyzőkönyvbe be is írta, a királyi adóhivatal telefonon felhívta, hogyan lehet, hogy egy ilyen egyszerű dologban nem tudta kiszámítani az illetéket. Jó, hogy nem írásban kell jelentést tenni ezután arról, mi volt az oka annak, hogy az illeték kiszabásával nem volt tisztában. Utóvégre, hogy mit tudunk, vagy mit nem, azt mégis csak mi állapíthatjuk meg legjobban és ha nincs teljes gyakorlatunk egy bonyolultabb kérdés illetékkiszabásánál, vagy a munka hevében zavarba jövünk, nem tölthetünk el órákat tárgyalás közben, hogy tanulmányokat végezzünk és elegendőnek tartjuk azt, ha a rendelet szakaszára hivatkozással beírjuk, hogy a kérdés bonyolult voltára való tekintettel nem tudtuk az illetéket kiszabni.

Egy másik kartársunk meg azt jelenti, hogy az adóhivatal vezetője megtiltotta tisztviselőinek, hogy a közjegyzőnek telefonon értesítést adjanak. Kartársunk lakása az adóhivataltól félóra járásnyira van, tehát ha az illetékszabásnál valamiben megakad, menjen el személyesen, addig míg odajut, várakoztassa a feleket, esetleg egy utána következő tárgyalás beidézettjeit is, holott a kérdést telefonon pár szóval el lehetne intézni.

Van olyan kartársunk, aki attól való félelmében, hogy az illeték le nem rovásáért őt fogják zaklatni minden esetben hivatalos leletet vett fel a le nem rótt illetékekről ahelyett, hogy a 11.000/1928. I. M. 47. §. 5. bek. szerint ezt a körülményt a bíróságnak jelentette volna be.

Egyik üresedésben levő királyi közjegyzői állásra kirendelt helyettes jelenti, hogy az illetékes adóhivatal 57 P 97 f. birság erejéig fizetési meghagyást bocsátott ki ellene és pedig a pénzügyigazgatóság rendeletére, azon a címen, hogy az elhalt királyi közjegyző elmulasztotta felhívni az illetékfizetésre a hagyatéki tárgyalás során az érdekelteket. Ez ellen a teljesen törvénytelen fizetési meghagyás ellen kartársunk természetesen felebbezéssel élt.

Egy körzethől több királyi közjegyző jelenti, hogy főként eleinte leleteket vettek fel ellenük azért, mert a hagyatéki tárgyaláskor az illetéket az érdekeltek előttük nem rótták le.

Egyik királyi közjegyző jelenti, ugyanabból a körzethől, hogy ellene felvették leletként az alapilletéket, azután a kétszeres birságot, hivatkozással az 1874. évi XXXV. t. c. 172. §-ára, olyan esetben, amikor a hagyatékot az 1894. évi XVI. t. c. 62. §-a alapján hivatalból tárgyalta be a felek távollétében. A leletet felvették pedig azon az alapon, mert a közjegyző a feleket az illeték megfizetésére nem hívta fel. A pénzügyigazgatóság esztendő eltelte után törölte a birságot, minden indokolás nélkül. Tehát elfogadta a közjegyzőnek azt az érvelését, hogy ha a felek nem voltak jelen előtte, akkor nem is tudta felhívni őket az illeték megfizetésére. Ebben az esetben azután az történt meg, hogy a pénzügyigazgatóság azt a huszonegy pengőt, amelyről annakidején a fizetési meghagyást a közjegyzőnek kikézbcsítette, rendelte el töröltetni s csak egyszerűen birságnak nevezte a mondott összeget, a királyi adóhivatal pedig, amelyik nem érezte magát hivatottnak arra, hogy felettes hatóságának intézkedését felülbíralja, törölte az egész tételt, mert hiszen a törölendő összeg a könyv összegével egyezett. Így történt aztán meg az, hogy a felek illetékmentesen úszták meg az öröklést. Történt pedig mindez azért, mert a pénzügyigazgatóság a törvény 172. §-át nem értette meg és nem tudja, hogy a királyi közjegyző más elbánás alá esik, ha átruházott hatáskörben jár el.

Több királyi közjegyző jelentette, hogy ők is kaptak egy-két birságot ilyen alapon, de egyúttal azt is jelentették, hogy felebbezésükre, illetve később a közigazgatási bírósághoz intézett panaszukra választ még nem kaptak. Most már jelenthetjük, hogy a közigazgatási bíróság 391 számú jogegységi határozatával kimondotta, hogy ilyen esetekben az 1874. évi XXXIV. t. c. 172. §-a nem alkalmazható s a közjegyző felelősségre nem vonható.

Indítványozzuk, miképp a közgyűlés ismételtén kérje, hogy az 5100/1931. M. E. számú rendelet 61. §-a hatályon kívül helyeztessék. Eltekintve attól, hogy ez a szakasz a felekre is rettenetesen terhes intézkedéseket tartalmaz, a közjegyzőket teljesen tönkre teszi. Hiszen már majdnem mindannyian csak a hagyatéki díjbevételből tudjuk fedezni úgy ahogy kiadásainkat. A kamara már régen reámutatott arra, hogy nem lehet mindent kizárólag egyedül a pénzügyi érdekeknek alávetni, mert ez előbb-utóbb megbosszulja magát.

Az 5100/1931. M. E. számú rendelet 61. §-a 3-ik bekezdése alapján ki-rótt birságoknak az 1920. évi XXXIV. t. c. 59. §-a második bekezdésében előírt elengedéséről egyetlen közjegyző sem tud semmit. Már pedig mi igen sok esetet tudunk arra, hogy nyomorgó emberek még az illetékeket sem képesek megfizetni, nemhogy megbírságotlanok volnának. Nem kell semmi másra hivatkozunk, csak azokra, akik az OFB. által juttatott ingatlanok árából semmit sem törleszthettek és akik teljes érték után fizetik legalább is az 1½% vagyón-átruházási illetéket s annak 20% pótlékát, esetleg még az özvegyi haszonélvezeti

jog után is fizetendő illetéket. Ha mindezek az összegek nem haladják meg az 50 pengőt, tehát olyan kis emberekről van szó, akinek eltemetésére minden kéznél levő ingó vagyonuk is alig-alig elég, hogy fizessenek ezek birságot? vagy talán csak azért adattak közérdekből ezek a földek ki az érdekelteknek, hogy azután egy halálozás a hátramaradottakat földönfutóvá tegye? Alig hiszszük. Pedig ez azzá teszi őket.

Egyik kartársunk azt is jelenti, hogy a rendeletből ki nem tűnven az, hogy kisebb hagyatékoknál haszonélvezeti jog fennállása esetén az illetéket lehet-e N. jegyzékbe vétetni, vagy sem, bevette a jegyzőkönyvbe az érdekelteknek azt a kérelmét, hogy özvegyi jog megszűntéig az örökösök illetéke nyilván tartásba vétessék s ezért őt birságotlák meg.

Konstatálni vagyunk kénytelenek, hogy majdnem az összes megbirságotlart kartársaink jelentik, hogy igen hosszú időre kapnak felebbezéseikre határozatot. Ez valószínűleg azt jelenti, hogy a pénzügyi hatóságok sincsenek sokszor tisztában a felmerülő kérdésekkel. De jelenti azt is, hogy bennünket jogbizonytalanságban hagytak, az érdekelteket pedig hónapokon át tartó izgalomban tartják.

Nem egy közjegyzővel történt meg már, hogy sem az illetéket nem rótták le előtte, sem díjait meg nem kapta. Az adóhivatal idő múltán felhívta az örökösöket, hogy ha az illetékeket és annak még egyszeresét 15 nap alatt kifizetik, a birság másik részét törli. A felek a felhívásnak eleget tettek s később, mikor a közjegyző saját díjait követelte, felmutatták előtte a fizetési meghagyást és csekket, hogy: — ők már mindent megfizettek. Tessék ezekkel az egyszerű emberekkel aztán megértetni, hogy rájuk a törvényt alkalmazták, tessék megértetni, hogy ők még igenis a közjegyzőnek semmit sem fizettek és tessék ezektől a törvény tiszteletét elvárni s tőlük a tekintély tiszteletét megkövetelni!

Hogy ezeket a rendelkezéseket nem csak mi tartjuk antiszociálisaknak, arra is reá kell mutatnunk. Egyik gyámhatóság most már több ízben megtette s úgy látszik ususba vette, hogy az 5100/1931 M. E. számú rendelet 68. pontjának hetedik bekezdésére hivatkozással, jóváhagyás nélkül küldte vissza az iratokat a közjegyzőhöz, azzal, hogy ő a kiskorúakat birságotlásnak nem teheti ki, tehát az illeték lerovásáig nem határoz a gyámhatósági jóváhagyás tárgyában. És bár ez a gyámhatóság a 61. és 68. §-okat nem helyesen értelmezte, mégis el kell ismernünk, hogy a kiskorúak érdekében kíván eljárni. Az azután más kérdés, hogy ha ez az eljárás helytálló volna, mi lenne pár év alatt a kiskorús hagyatékokkal? Senki sem fizetne s minden kiskorús hagyatéknál félben maradna. Mi lenne az ilyen ügyek elintézésével, várhatnók míg a kiskorúak nagykorúakká válnak vagy míg egy esetleges infláció nem hozna gyökeres orvoslást. De ha az árvaszéknek ez az álláspontja, akkor tartsa ő magánál az iratokat, hogy mi az Rn. 46. §-a szerint jelentést tehessünk s akkor azután a bíróság sürgesse meg őt s ne mi kerüljünk megoldhatatlan bonyodalmak közé.

Ha egyik kartársunk be nem mutatja a vonatkozó fizetési meghagyást, talán el sem hisszük, hogy a furor aerarius mit képes produkálni!

Az örökös örökölt testvérétől 480 pengő értékű ingatlant. Az illetékeket kivetik az adóhivatal, ez után 480 P-től 5% = 24 pengő, ugyanattól 2% = 12 P 20 f. (pedig ez csak 9 P 60 f. lenne). A R. 61. §-a szerint birság a rosszul számított összeg kétszerese 72 P 40 f., aztán az 1920 évi XXXIV. t. c. 57. §-a egész birság jelzéssel 36 P 20 f., összesen 144 pengő 80 f., azután csak úgy odaveti, hogy ha az illetéket és birság felét összesen 126 P 70 f.-t 15 nap alatt az örökös kifizeti, a többi birságot törli. Tehát a rosszul számított illeték háromszoros összegéből hajlandó elengedni 1/6-od részt, ha az, aki 480 pengő értéket örökölt, annak több mint 1/4-ed részét 15 nap alatt kifizeti. Itt az illeték 33 P 60 f.

a birsággal összesen 100 P 80 f. lett volna, ha azt jól számítja és ebből elengedendő az 59. § szerint fél birság, tehát 33 P 60 f., marad 67 P 20 f., de nem 126 P. De hibája ennek a fizetési meghagyásnak az is, hogy a törvény 57. §-a szerint alkalmazott egész birságra nem mondja meg, hogy az 57. § hányadik pontját akarja alkalmazni, mert ennek a szakasznak csak 3. pontja alatti birságot nem lehet mérsékelni, a 3. pont azonban erre az esetre aligha alkalmazható.

Fel kell itt hoznunk egy másik esetet is. A hagyatéki tárgyaláson az érdekelt kiskorú örökös érdekében az akadályozott törvényes képviselő helyett az árvaszéki ügyész jár el, természetesen ingyen. A jkvi bélyeg nem ragasztatván fel, a felvett lelet alapján az árvaszéki ügyész terhére vetik ki az illetéket. És amikor az árvaszéki ügyész ez ellen fellebbez, a pénzügyigazgatóság a fellebbezést elutasítja (debreceni kir. p. ü. 23.851/III—A 1933) azzal az indokolással, hogy az árvaszéki ügyészek kizárólag a gondnokság alá helyezés, a kiskorúság meghosszabbítása és atyai hatalom megszüntetése iránti bírósági eljárásban élveznek személyes illetékmentességet, olyan törvényes rendelkezés pedig, mely az adott esetben illetékmentességet biztosítana, nincsen. Ime tehát az árvaszéki ügyész, aki hatósági tag és árvaszéki megbízás alapján köteles a tárgyaláson résztvenni, nem elég hogy eljárásáért semmit sem kap, hanem még fizessen a kiskorú helyett s talán még örüljön annak, hogy az örökségi illetéket és ezután járó birságot nem vetik a nyakába. Hogy a kiskorú terhére kiszabják az illetéket és a birságot, azt értjük, de azt már nem tudjuk felfogni, hogy esik illeték és birságfizetés alá a kirendelt árvaszéki ügyész.

A közjegyzői kar sérelmére szolgál az is, hogy az 5100/1931 M. E. számú rendelet 23. §-át egyes pénzügyi hatóságok úgy magyarázzák, hogy az óváskönyv tekintet nélkül a térmértékre, ívenként 50 fillér illeték alá esik, holott e § második mondata kimondja, hogy a lerovás módjára a kereskedelmi könyvekre nézve érvényes szabályok az irányadók. A kereskedelmi könyvek illetékére nézve rendelkező 5-ik § szerint pedig a könyvben levő papírivek egész térmértékét ki kell számítani, a kijövő térmértéket 5000-el kell osztani és csak annyi ív után kell ívenként 50 fillért leróni, amennyi az előző osztásból kijövő hányados.

Egyik kartársunk jelentette, hogy az adóhivatal az ő óváskönyvének is ívenként — tekintet nélkül az ív nagyságára — 50 fillér bélyeggel való ellátását kívánta, de azután kérelme folytán a pénzügyigazgatóság a fentiek szerint helyesen számítandó bélyegzéssel megelégedett s a felragasztott többlet bélyegek értékét visszautalta.

Nevezett kartársunk azonban arra való tekintettel, hogy a váltó óváskönyve másoló könyv formájú s abban az egyes lapoknak csak egyik oldalát lehet használni, azt is vitatta, hogy a bélyegzés szempontjából 4 lapot kell egy ívnek tekinteni. Ezt sem az adóhivatal, sem fellebbezés folytán a pénzügyigazgatóság nem akceptálta és a m. kir. közigazgatási bíróság is (5875/1932 sz.), ahová ez a kérdés panaszként felvétel, kimondta, hogy „az illetékkötelezettségnek az ürlapok mérete után megszabott mérvét nem csökkenti a lapoknak csak egyik féloldalon való felhasználása.”

A közigazgatási bíróságnak ezt az elvi jelentőségű döntését tehát azoknak a kartársaknak, akik óváskönyvül másoló könyvet használnak, figyelmükbe ajánlom.

Egyik kartársunkat a pénzügyigazgatósági kiküldött a bélyegszemle megtartásakor azért akarta meglelelezní, hogy a közjegyző az óvás utáni bélyeget nem az eredeti óváslevélre ragasztotta fel, holott a 34.806/1894. I. M. sz. rendelet (a pénzügyminiszterrel egyetértésben) világosan rendeli, hogy az óvásbélyeget az óváskönyvben kell leróni. Szóval a kiküldött szakembernek a közjegyző kellett, hogy a törvényt megmagyarázza!”

A jelentés folytatólagos része felemlíti, hogy most, amikor a közigazgatás átszervezéséről van szó, helyénvaló volna, ha legalább is illetékügyekben a felek meghatalmazásából a közjegyzők is nyújthatnának be panaszt a közigazgatási bíróságokhoz. (Az 1896 évi XXVI. t. c. 119. §-a szerint a közigazgatási bíróság előtt a felek magukat csak ügyvéd által képviseltethetik, ennek ellenére tudunk eseteket, amikor a közigazgatási bíróság a közjegyző, mint meghatalmazottól benyújtott panaszt érdemi elbírálás alá vonta, aminthogy illetékügyekben az alsófokú pénzügyi hatóságok tudomásunk szerint minden esetben elismerik a közjegyzőnek az 1874. évi XXXV. t. c. 55. §-a alapján gyakorolt azt a jogát, hogy illetékügyekben a felek meghatalmazása alapján beadványokat és felebbezéseket nyújthatnak be. Szerk.)

A községi és körjegyzők magánmunkálatti tevékenységével foglalkozik a jelentés folytatólagos része s e részben a jogbiztonságot veszélyeztető jogosítvány tarthatatlanságának indoklásául hatalmas anyagot bocsát a felügyeleti hatóság rendelkezésére. Ezt az anyagot különben lapunk más helyén külön cikkben ismertetjük. Ezzel a kérdéssel kapcsolatosan a jelentés jólesően állapítja meg, hogy az igazságügyminiszter hivatalos helyeken olyan kijelentéseket tett, amelyből reményt lehet meríteni arra, hogy az egész magyar jogász társadalomnak ebben a kérdésben egységes álláspontját a legilletékesebb helyen is figyelemre fogják méltatni.

A jelentés befejező részében indítvány van arra vonatkozólag, hogy a közgyűlés kérje fel az igazságügyminisztert:

1. az 5100/1931 P. M. számú rendeletnek úgy a közönség, mint a közjegyzői karra rendkívül terhes és igazságtalan 61. §-a hatályon kívül helyezése iránt való közreműködésre,

2. kötelező rendeletet kíván arra vonatkozólag, hogy a pécsi kir. ítélőtábla elnökéhez 13.587/1933. I. M. VIII. szám alatt intézett leíratban foglalt helyes elveket a bíróságok általánosságban kövessék,

3. intézkedést kíván arra nézve, hogy hagyatéki ügyekben a telekkönyveknek tintával való kijegyzését a közjegyzőjelölteknek is engedjék meg s hogy ezek, valamint a helyettesek a kijegyzéseket ne csak a felek értesítésére kijelölt időben, de a hivatalos órák alatt bármikor végezhesék. (Az utóbbi kérdésben már jogérvényes rendelet a 46.297/1923. I. M. számú, rendel-

kezik aziránt, hogy a közjegyzők a telekkönyveket a hivatalos órák egész tartama alatt jogosultak betekinteni. Szerk.)

4. Közreműködést kér a tekintetben, hogy illetékügyekben a közigazgatási bírósághoz panaszok közjegyzői ellenjegyzés mellett is beadhatók legyenek.

5. Jogszolgáltatási érdekből a megyei városi árvaszék fenntartása mellett a főszolgabírók mellé árvaszéki kirendeltségek szervezését kívánja,

6. Közreműködést kér arra nézve, hogy a községi és körjegyzők magánmunkálatti tevékenysége korlátoztassék, legalább is bizonyos értékhatárokra szorítottassék s kimondassék az, hogy a jegyzők a magánmunkálatti működésük körében fegyelmi és anyagi felelősséggel tartoznak. (Véleményünk szerint evidens jogszolgáltatási érdekek ebben a kérdésben csupán a radikális megoldás álláspontját indokolják, ezt hangoztatta az igazságügyminiszter is s ezzel szemben kompromisszumos megoldás indítványozását nem helyeselhetjük. Szerk.)

A közgyűlés az évi jelentést többek hozzászólása után egyhangúlag elfogadta s a titkárnak a kimerítő és alapos jelentés megszerkesztéséért köszönetét szavazott.

Galánffy János dr. elnök terjesztette ezután elő a múlt évről szóló zárószámadást, az 1933 évre vonatkozó költségelőirányzatot és a kamara vagyonmérlegét. A zárószámadás szerint 1932. évben bevétel volt összesen 3274 pengő 85 fillér, kiadás 2520 pengő 38 fillér, úgy hogy egyenlegként átvitetett az 1933. évre 754 pengő 47 fillér. A költségelőirányzatra való figyelemmel a kamarai tagilletmény 45 pengő volna, a kamara azonban az előterjesztés szerint abból indulva ki, hogy a közjegyzői közlöny fenntartása legfontosabb kari érdek s hogy az országos egyesület a közlönyt az évi 30 pengő tagdíj fejében adja, tekintettel továbbá arra, hogy az országos egyesületi tagdíjak igen nehezen folynak be, indítványozta, hogy a közlöny fenntartásához szükséges egyleti tagdíj a kamarai tagilletmény részeként tekintessék s így a tagdíj az 1933. évre 75 pengőben állapítottassék meg, amely március és október első napjain két részletben volna esedékes. A közgyűlés mindezekben a kérdésekben az elnöki előterjesztéseknek megfelelően határozott.

A tárgysorozat utolsó pontjaként a kamarai tisztikar és választmány tagjainak megválasztását ejtették meg. El-

nökké választották meg újólág *Galánffy* János dr. debreceni kir. közjegyzőt, a magyar közjegyzői kar egyik tehetségben legkiválóbb, munkásságban legszorgalmasabb tagját, kamarai rendes tagok lettek: *Budai* Gyula dr. nyirbátori, *Elbel* Tibor dr. karcagi, *Örley* Dénes dr. kisujszállási, *Ujvárossy Lajos* dr. hajduböszörményi közjegyzők, póttagok *Békésy* Jenő dr. hajduszboszlói, *Kovách* Dénes dr. nyiregyházai kir. közjegyzők. *Galánffy* János dr. elnök a maga, valamint az újonnan megválasztott választmány nevében a közgyűlés bizalmát megköszönte, s ezt követően az ülést berekesztette.

Szeged.

A szegedi kir. közjegyzői kamararendes évi közgyűlését Szegeden ez évi szeptember hó 8. napján tartotta meg. Az ülésen jelenvoltak: *Aigner* Károly dr., *Bogdán* Ernő dr., *Demkó* Pál dr., *Földes* Béla dr., *Haviár* Gyula dr., vitéz *Haviár* Gyula dr., *Ikrieh* Arnold dr., *Jedlicska* Béla dr., *Jakab* Zoltán dr., vitéz *Kozma* György dr., *Mikó* Kálmán dr., *Mázor* Elemér dr., *Nagy* Béla dr., *Paczolay* Károly dr., *Sirsich* György dr., *Svastich* Benő dr., *Szöke* Jenő dr., *Tárczay* Rezső dr., *Tarján* Béla dr. kir. közjegyzők.

A közgyűlést *Jedlicska* Béla dr. kamarai elnök vezette, aki az elnöki megnyitóban bensőséges szavakkal parentálta el az elmúlt évi közgyűlés óta elhalálozott *Keresztes* Gyula dr. gyulai és *Szabó* István dr. békési kir. közjegyzőket. Az elnöki megnyitó után ugyancsak az elnök terjesztette elő a kamara évi jelentését, amelynek kivonatos szövege a következő:

I. Az elmúlt évben egy évi rendes közgyűlés, 1932. évi november hó 24-én pedig egy rendkívüli közgyűlés és azonkívül 12 választmányi ülés tartatott.

II. A közjegyzői státusban a következő változások történtek:

Orosházán második kir. közjegyzőség állíttatott fel s arra *Tárczay* Rezső dr. kir. közjegyzőhelyettes neveztetett ki, az elhunyt *Keresztes* Gyula dr. gyulai kir. közjegyző helyére *Baranyi* Antal dr. battonyai kir. közjegyző helyeztetett át; a II. battonyai kir. közjegyzőség pedig be lett szüntetve; végre az elhunyt *Szabó*

István dr. békési kir. közjegyző helyére *Mikosevits* Dezső dr. kiskundorozsmai ügyvéd neveztetett ki.

III. A közjegyzőjelöltek sorából egy sem töröltetett, ellenben bejegyeztettek *Hajnal* Endre dr., *Lukács* Béla dr. és *Radány* Dezső dr. kir. közjegyzőjelöltekként.

IV. Fegyelmi ügy három van folyamatban nyugdíjhátralékok miatt három kir. közjegyző ellen.

V. Az irodavizsgálatok mind befejeztettek.

VI. Az év folyamán iktatva lett 398 ügydarab, amely mind elintézését nyert.

Megállapítja azután a jelentés, hogy a nagyközönség előtt panaszkodni önérzetünk és büszkeségünk tiltja, de viszont úgy a közérdek, mint a közjegyzői kar érdeke kötelességünké teszi az igazságügyi kormányzat előtt helyzetünket teljes őszinteséggel feltárni.

A közjegyzői ténykedés főleg az okiratolás és a hagyatéki tárgyalás terére szorítkozik.

A mai teljesen leromlott és romlásában úglátszik még mindig csak fokozódó gazdasági válság idejében az okiratolás úgy városokban, (ahol a kereskedők és iparosok is teljesen tönk szélére jutottak), mint a vidéken, ahol a gazdák teljesen elszegényedtek, úgyszólván teljesen megszűnt és a közjegyzői működés jövedelmi forrását nem képezheti.

Ami okirat, — különösen végrendeletek, — még adódnának, elintézik azt a tanyai tanítók egy pár csirkéért, vagy a városba ingyen fuvarért, avagy a városban a zugirászok és tönkrement existenciák egy ebédrevalóért. Marad egyedüli bázisnak a hagyatéki ügyek tárgyalása.

Eltéktelve attól, hogy a gazdasági romlás következtében a hagyatékok értéke, (mely után díjaink számítoznak és így díjaink is), 1/3-ára szállottak le, ezek a csekély díjak sem folynak be és behajtásuk is rendkívüli nehézségekbe ütközik.

Kamaránk egész területe az Alföldön fekszik, mondhatnánk összes jövedelmünk a mezőgazdaságon alapszik. Minden reményiségünket a gazdasági év eredményére alapítottuk s abban bizakodtunk, hogy az ősz meghozza a mi boldogulásunkat s az egész év alatt kihitelezett díjaink ősszel befolynak. Nagyot csalódtunk! Díjaink nemcsak be nem folynak, hanem be sem folyhatnak, azokat be sem hajthatjuk, mert ebben megakadályoznak a gazdavédelmi

rendeletek. Nem a rendeletet akarjuk kritizálni, csak felhívni a figyelmet ezen rendelet folytán reánk hátráló lehetetlen helyzetre.

Hangsúlyozzuk, mi a mezőgazdák után élünk. Áll ez különösen a megyei városokra és községekre, ahol ipar és kereskedelem alig van. A lakosság zömét a gazda, a földműves osztály alkotja. Ez a mezőgazda, ez a földműves osztály ma egyszerűen nem fizet, mert lelketlen uszítók arra ösztönzik, hogy senkinek se fizessen, mert jön az adósság elengedés, a nagy moratórium, majd ismét egy pár csirkével kifizethetik adósságaikat. Eddig a renitens, a rosszindulatú adósainkkal szemben igénybe vehettük a végrehajtást és ultima rációként az árverést. A jelenben ebben akadályozva vagyunk. Ingókra hiába kérünk végrehajtást, a tanyarendszer mellett egy végrehajtás foganatosítása többbe kerülne, mint maga a tőke összege, mert hisz díjaink jelentékeny része az 50 pengőt sem éri el. De még ha sikerülne is fedezetet találni — feltéve ha az illető gazda, hogy szabaduljon az árveréstől, a rendelet szerinti csekély százalékot sem fizeti ki — úgy ugyan ki fog megjelenni egy tanyán azért, hogy árvereljen, de ha meg is jelenne, próbálna csak árverezni. Egy közjegyzőhöz nem is tartanak méltónak, hogy ingó árveréseket tartson. Hátra volna még az ingatlan árverés. Először október 31-ig minden árverés fel van függesztve. Másodszor, ha a gazda igazolja, hogy valamely elemi károsodás érte, mondjuk elhullott a malaca, mert a közjegyzővel szemben az előljáróságok az elemi kár fennforgását, hacsak mód van rá, meg fogják állapítani és akkor jön az árverés felfüggesztése egy évre és így tovább. És mi lesz velünk addig?

A közjegyzői díjak alatt mindig hagyaték tárgyalás és leltározási és ezekkel kapcsolatos díjakat értünk, mert egyéb díjaink annyira leapadtak, hogy azokról ma már beszélni sem lehet.

A kir. járásbírók a hagyatéki ügyekben megállapított díjakról kimutatást készítenek s ebbe a kimutatásba egy külön rovatba kitüntetik azokat a díjakat is, amelyeket a felek az iratok beterjesztéséig, vagyis azok bírói megállapításáig kifizettek. Hogy végrehajtás nélkül mily csekély összeget fizetnek ki a felek, annak illusztrálására szolgáljon például az egyelőre a Csanádmegye területén működő 3 közjegyzőtől beszédett statisztika. Ennek a három közjegyzőnek a javára a folyó év első felére megállapított a bíróság és pedig 1). az egyiknek (Battonya) 4578 pengőt. Ebből befolyt 1948 P., míg hátralék 2630 P., vagyis befolyt 42%, hátralék 58%.

2). a másiknak (Makó) 6342 pengőt. Ebből befolyt 2033 P., míg hátralék 4309 P., vagyis befolyt 32%, hátralék 68%.

3). a harmadiknak (Makó) 7303 P.. Ebből befolyt 1150 P., míg hátralék 6153 P., vagyis befolyt 15,75%, hátralék 85%.

Ha az egy félév alatti hagyatékot 100-nak vesszük, a fenti adatok szerint legrosszabb esetben 100 hagyatékából 85 ügyben kellett volna végrehajtást, árverést kérni, legjobb esetben 58 esetben. Úgy de ha 100 ügyből 85 esetben, vagy 100 ügyből csak 58 esetben végrehajtást kérnénk, úgy jobb lett volna nem születni.

De nekünk még azokra a hagyatékokra, amelyekben egy fillér se folyt be, készkiadásaink is vannak. Legtöbbször felragasztjuk és illetve felragasztottuk a leltári és jegyzőkönyvi bélyegeket, hogy a feleket a bírságolástól megóvjuk. Előlegezzük a portókat, amelyek ha fillérek is, sok fillér pengő léssen. Fogyasztjuk a drága papírost, fizetjük a személyzetet, mert nincs szívünk az utcára dobni őket s ezzel a munkanélküliséget növelni.

Utal ezután a jelentés a most már igazán nyomorúságossá vált helyzetünkre. Áll ez először általában az összes közjegyzői állásokra, de különösen azokra, hol egy-egy közjegyzői állás megosztott. A megosztások előtt tisztos polgári jólétben éltünk. Eleget tettünk és eleget is tehettünk a társadalom, a szegénygondozás, a jótékonykodás, sőt a magas politika által reánk rótt kötelezettségeknek. Ma azonban odajutottunk, hogy nemcsak azokat a kötelezettségeket nem tudjuk teljesíteni, hanem létünk, a mindennapi megélhetésünk sincs biztosítva. Takargattuk bajainkat, nagy nyomorúságainkat, bízva jövőben, a vihar elmulásában. Sajnos odajutottunk, hogy megettük, elfogyasztottuk megtakarított vagyunkánkat. Elfizettük személyzetünkre, adóra, forgalmi adóra, inség adóra, egyház adóra és különféle adópótlékokra. Adóinkat, ebben a nyomorúságos helyzetben is nemcsak nem apasztották és nemcsak nem hozták összhangba tényleges jövedelmeinkkel, hanem érthetetlen ok miatt fel is emelték s tiltakozásunkra azt a választ kaptuk, hogy ha a jövedelemből nem telik, fizessük a törzsvagyonból. De hát hol a törzsvagyon? Ami nincs, abból fizetni nem lehet s a kamara némely tagjai már odajutottak, hogy a törzsvagyonnak minősített ingóik is dobra kerültek.

A befejező része a jelentésnek a következő:

Jól tudjuk azt, hogy végleg leromlott gazdasági viszonyokon változtatni az igazságügyi kormányzatnak a legjobb akarat mellett sem áll módjában, de ezen viszonyok között is, a közjegyzői kar

helyzetén segíteni annak nyomorát enyhíteni, mégis minden lehető eszközzel indokolt volna.

Ilyen eszközök volnának a jelentés szerint:

1.) Közjegyzővé csak olyan egyén legyen kinevezhető, aki megfelelő kizárólagos közjegyzői gyakorlatot tud igazolni és a kinevezésnél a kamarák jelölése figyelembe veendő, ellenben a politikai érdemek jutalmazása mellőzendő.

2.) Az okirati kényszerről szóló törvényjavaslatnak helyesbített formában való törvényerőre emelése, hogy ezáltal a zugírázat lehetetlenné váljék.

3.) Az antiszociális, a közjegyzői kar tekintélyét leszállító és érdekét sértő 5100/1931. M. E. rendelet módosítása.

4.) Az örökösödési eljárásnak a kir. közjegyzők önálló és kizárólagos hatáskörébe való utalása.

5.) A megosztott kir. közjegyzőségeknél, valamint az egyes kir. közjegyzőségnél azoknak alkalomadtán való beszüntetése, amelyekből nyilvánvalóan beigazolódott, hogy azoknak jövedelme egy egyén és főleg egy család eltartására nem elegendő.

6.) A közjegyzői díjaknak úgy csődleltározásoknál, mint jelzáloggal túlterhelt hagyatéki ingatlanok elárverezésénél előnyös tételként való sorozása.

Végül annak a reménynek ad kifejezést a jelentés, hogy az igazságügyminiszter bölcsesége és intézményünk iránt tanúsított s hálásan elismert jóindulata utat és módot fog találni ezúttal is feltárt sérelmeink és sebeinknek alkalmas időben mielőbbi orvoslására.

A titkári jelentést a közgyűlés egyhangúlag elfogadta s ezt követően a tisztikar és a választmány választását ejtették meg. A szavazás megkezdése előtt Haviár Gyula dr. szarvasi kir. közjegyző a közgyűlés eddigi bizalmát megköszönve kijelentette, hogy előrehaladott életkorára s betegeskedésére tekintettel a választmányi tagságot továbbra nem vállalhatja. Földes Béla dr. indítványára a közgyűlés a bejelentést sajnálattal vette tudomásul s Haviár Gyula dr.-t a kamara és az intézmény hosszú éveken át való ügybuzgó és önzetlen szolgálatáért a szegedi kamara örökös tiszteletbeli választmányi tagjául választotta meg. A szavazás eredményeként különben elnökké választották ismételten is Jedlicska Béla dr. szegedi közjegyzőt, a választmány rendes tagjai lettek: Demkó Pál dr., Földes Béla dr., Sirsich György dr. és Tarján Béla dr., póttagok Nagy Béla dr., Aigner Károly dr., a fegyelmi bíróság rendes tagjai let-

tek: *Jedlicska Béla dr., Sirsich György dr.* A kamara titkári teendőinek ellátásával újólág is *Demkó Pál dr.* makói közjegyzőt bízták meg. A számvizsgáló bizottság jelentése alapján a közgyűlés a számadásokat jóváhagyta, a jövő évi költségvetést s az évi tagsági díjat megállapította. Az évi tagsági díj 50 pengő, amelyhez hozzászámítva az Országos Egyesület tagsági díját, összesen 80 pengőt kell a tagoknak november végéig a kamara pénztárába befizetniök. Elhatározta végül a közgyűlés, hogy az esetleg befolyó bírságpénzeket a kamarai gyorssegély alap céljaira fogja fordítani

A közjegyzőség újjászervezése Németországban.*

A Kir. Közjegyzők Közlönye részére írta: *Dr. jur. Buhl Herbert.*

Copyright by Kir. Közjegyzők Közlönye.

A Hitler kabinet törvényes rendszabályai keretében a közjegyzőség átalakítása is meg fog Németországban történni. Eleinte a nem árja származású közjegyzőknek csupán ajánlották, hogy a közjegyzőség gyakorlásától és a hivatalos pecsét alkalmazásától lehetőleg tartózkodjanak.

Midőn ennek a — teljesen a közjegyzők szabad elhatározásához kötött — rendszabálynak nem lett meg a kívánt sikere, akkor a hivatásos hivatalnoki kar helyreállítására vonatkozó 1933. április 7-i birodalmi törvény alapján, mely a német birodalom valamennyi közvetlen, vagy közvetett közalkalmazottjaira — tehát a közjegyzőkre is, mint a tagállamok (tartományok) tisztviselőire is — kiterjed, mélyreható intézkedésekhez fogtak.

Az említett törvény e tárgyat egyedül érdeklő intézkedései a következők:

1. Tisztviselőket, akik 1918. november 9-e után léptek közszolgálatba el kell bocsátani, ha

- a) nincs meg a szolgálati águkban előirt, vagy
- b) szokásos előképzettségük, vagy

* Közzöljük ezt az érdekes cikket s közölni fogjuk időnként annak beigért folytatásait tisztán és kizárólag jogtörténeti nézőpontoktól vezéreltetve s így kifejezetten anélkül, mintha a közzététel egyben akár pro, akár contra politikai állásfoglalást jelentene és jelenthetne. Szerk.

c) különös képesítésük s ezt kimutatni nem tudják. (2. §.)
2. Nem árja származású közalkalmazottak nyugdíjazandók, kivéve olyanok,

a) kik 1914. augusztus 1. óta tisztviselők,
b) kik a világháborúban a központi hatalmak érdekében a harcvonalon küzdöttek,

c) kiknek atyái, vagy fiai a világháborúban elesetek.

3. Tisztviselők, kik politikai tevékenységet fejtettek ki, elbocsáthatók, ha politikai tevékenységük szerint nem nyújtanak biztosítékot a nemzeti állam fenntartás nélküli igenlése tekintetében. (4. §.) Tisztviselők, akik kommunista irányban ténykedtek, mindenesetre elbocsátandók.

E törvény végrehajtása tárgyában a porosz igazságügyminiszter 1933. május 16-án úgy rendelkezett, hogy a tartományi törvényszékek (Landesgericht) elnökei a tekintetbe jöhető közjegyzőkről jegyzéket állítsanak össze és azt az egyes közjegyzők részéről kitöltendő kérdőívekkel együtt a főtörvényszékek elnökeihez terjesszék fel. Ezek a maguk részéről minden egyes közjegyző felől jelentést készítenek és az egész anyagot eldöntés végett az igazságügyminiszterhez terjesszük fel.

Fontosak ezek a határozmányok azért, mert nem csupán távoltartják a nem kívánatos elemeket az okirati hivataltól, hanem újra kiemelik a közjegyzőség hivatali jellegét és állami szervi tulajdonságát. Mert abból, hogy az új állam az ő felsőségi jogait — a hivatali pecséttel együtt — csak vérbeli németekre kívánja átruházni, következik, hogy a közjegyzőket államfensége képviselőinek tekinti és olybá is akarja tekinteni. Miután pedig állami szerv mindenki, akiben magát az államot tekinthetjük cselekvő gyanánt, az új szabályok által a közjegyzőnek közhivatalnoki minősége kétségbevonhatatlanul meg van határozva.

Jegyzői magánmunkálatok.

Az Országos Ügyvédszövetség Pécsen ez évi június hó 28—júl. 1-ig tartott IV. vándorgyűlésnek tárgysorozatán szerepelt, amint erről különben már megemlékeztünk, a jegyzői magánmunkálatok kérdése is. A vándorgyűlés ennek a kérdésnek tárgyalásánál figyelembe vette azokat az adatokat is, amelyeket megkeresésre a Kir.

Közjegyzők Közlönye szerkesztősége a vándorgyűlés rendelkezésére bocsátott. A vándorgyűlés ebben a kérdésben több felszólalás után egyhangúlag elfogadta a következő határozati javaslatot:

A vándorgyűlés a jegyzői magánmunkálatok megszüntetésében az ügyvédség helyzete megjavításának leghatékonyabb orvosszerét látja. A vándorgyűlés kiemeli, hogy a jegyzői magánmunkálatok megszüntetése elsősorban államethikai szempontból elengedhetetlenül szükséges. A jegyzői magánmunkálatok megszüntetésében a vándorgyűlés a városokban elhelyezkedni nem tudó, elsősorban fiatal ügyvédség boldogulási lehetőségét látja. A vándorgyűlés reámutat arra, hogy az idevonatkozó kormányrendeletek ma sincsenek helyesen végrehajtva s így különösen a 126,000/1902. B. M. rendelet 20. §-a. Felhívja a vándorgyűlés a magyar ügyvédséget, hogy az Országos Ügyvédszövetség elnökségével mindazokat az adatokat és eseteket közölje, amelyek a jegyzői magánmunkálatoknak a közönségre káros hatásait igazolják.

* * *

A debreceni kir. közjegyzői kamara június hó 29-ik napján megtartott rendes közgyűlésén elfogadott titkári jelentés a jegyzők magánmunkálati tevékenységéről egy egész gyűjteményt közöl. Az esetgyűjteményből a frappánsabbakat az alábbiakban adjuk át közlőny nyilvánosságának:

1. A szamosi körjegyző Weisz Károlyné Wiener Róza részére olyan végrendelet készített, melyen az irástudatlan végrendelező neve nincs aláírva egyik tanú által sem, csupán egy kereszt van az aláírás helyén s a záradék csak azt bizonyítja, hogy „saját keze vonásával ellátta”. (Sternberg /271/1933. kjö.)

2. Veress Dániel zsarolyáni lakos (98/1933. kjö.) és Kovács Sándorné Derbánt Mária volt géberjéni lakos (252/1933. kjö.) részére a falusi bíróság készítette végrendeletet záradék nélkül két tanúval előttemezte. (Sternberg)

3. A tarpai jegyzőtől készített végrendelet szóról-szóra a következőket tartalmazza: „A volt tulajdonomat képező haszonélvezettel terhelt ingatlanaimon, amit feleségemnek Varga Erzsébetnek adtam el, a haszonélvezeti jogot biztosítom Varga Erzsébetnek és Csapó Jánosnak fele-fele részben. Ez a haszonélvezeti jog természetesen kiterjed a házasságra is.” (Vásárosnaményi királyi járásbíró PK. 1108/1933.)

4. Kecskeméti Istvánné Pozsár Margit berettyóújfalui volt lakos részére a berettyóújfalusi főjegyző 1932. április 18-án készített egy írásbeli végrendeletet. A végrendeletnél három tanút alkalmazott. (574/1932. kjö. Miskolczy)

5. Farkas József 1924-ben 10.000 □ öl ingatlanát unokájának Tordai Gyulánának ajándékozta, aki azt birtokba isvette. Később rájött arra, hogy az ajándékba kapott ingatlanból csak mintegy 2700 □ öl áll a nevében. Az eredeti

szerződés akkor is az azt készítő jegyző iróasztalfiókjában volt. Az ajándékozott rájött arra is, hogy az ajándékba kapott ingatlanból 7300 □ ölet ajándékozott testvérének Farkas Bélának iratott át, aki összes ingatlanait, köztük a 7300 □ ölet is eladta Jakab Bertának. Jakab Berta az ingatlanokat elterhelte és most Tordainé az ingatlanok tehermentesítése iránt pert tett folyamatba. Ezt az egész ügyet az ököritői jegyző magánokiratolta össze. Az iratok a mátészalkai királyi járásbiróság 72/1932. és 4042/1932. tkv. számai alatt megtalálhatók. A 72/1932. tk. számú elintézése után, tehát az 1931. évi december havában kelt szerződés foganatosítása után 606/1932. szám alatt a jegyző jónak látta feltüntetni, hogy Jakab Berta most már Farkas Béláné, akik pedig 1920. évben, tehát három évvel hamarabb léptek házasságra, mint ahogy a jegyző előtt a szerződést megkötötték. Kérdés tudta-e a jegyző, hogy a felek házastársak, tudta-e, hogy neki házastársak között szerződést kötni nem szabad, vagy éppen ennek kijátszására csinálta-e ezt az egész dolgot. (Az, hogy a jegyző a községében lakó, előtte szerződéskötés végett megjelenő felekről ne tudta volna hogy házastársak, teljesen valószínűtlen s ekként nyilvánvaló, hogy tudatos rossz-hiszeműséggel és valószínűleg nem díjmentesen készítette el a házastársak között a szerződést. Amint a közleményből kivehető elég simán meguszta a dolgot, mert a tkvi hatóság a három évvel utóbb beadott kéresemre feljegyezte, hogy az előző s a jelenlegi tulajdonos házastársak, holott az egész bejegyzést eredeti érvénytelenség okából halálom után kellett volna helyezni. Szerk.)

6. Szabó Pál volt egyeki lakós hagyatéki iratai mellé való csatolás végett a következő jegyzőkönyvet küldték be: „Másolat. Jegyzőkönyv. Készült Egyeken 1930. évi február hó 5-én a községi előljáróság helyszíni kiszállása alkalmával Szabó Pál egyeki lakós kérelméről, jelen volt: a.) a hatóság részéről: vitéz Geguss István községi vezetőjegyző, Schwalb Árpád községi irodatiszt a jegyzőkönyv írója, Urbán Mihály egyeki lakós pedig mint hatósági közeg, b. a fél részéről: Szabó Pál egyeki lakós, aki a következő kérelmet kéri jegyzőkönyvbe foglalni:

„Miután halálom óráját közeledni érzem, feleségemről, aki engem mindig hűségesen ápolott gondozott, oly módon kívánok gondoskodni, hogy együttélésünk alatt közösen szerzett ingatlanokból a felét ő kaphassa meg. E célból minden erőszaktól mentesen kijelentem, hogy az egyeki 880 és 1995 számú telekkönyvi betétekben foglalt 1023 és 1346 □ öl területű ingatlanokat fáradságos nehéz munkánk gyümölcséből vettük s így őt ezen ingatlanokra, mint közszerzőt jogosultnak tartom. Éppen ezért, amikor ezen közszerzeményt képező földekre az ő jogosultságát felerészben elismerem, kinyilatkoztatom, hogy ezen ingatlanok felerészének feleségem nevére való telekkönyvi biztosítása ellen kifogásom nincsen, sőt mint közszerzőt arra jogosultnak elismerem. Jegyzőkönyvet felolvasás után aláírtuk. Kmft. — Szabó Pál kv. vitéz Geguss István sk. főjegyző, Schwalb Árpád sk., jkv. és névirő, Urbán Mihály sk. hat. közeg tanu.“ Debreceni királyi járásbiróság Pk. I. 50595/1931.

7. A jelentés felsorol ezután 4 esetet, amelyeknél a balmazújvárosi és a nyiradonyi főjegyzők az adásvételi szerződéseket éveken keresztül sem illetékkiszabás végett sem pedig a telekkönyvhöz be nem nyújtották, holott az összes költségeket a felektől természetesen azonnal bevételezték.

8. A felsőjózsaai segédjegyző végrendeletet készített 1925. évi augusztus hó 7-én Pénzes István felsőjózsaai lakósnak, amelyben minden vagyonát anélkül,

hogy gyermekeit legalább is megemlítette volna a vele közös háztartásban élő Silp Teréziának hagyományozta. Márki Lajos halála után 1931. év december hó 21-én pedig kiállítottak egy községi bizonyítványt arról, hogy az OFB. által juttatott, tehát az örökösök összes ingatlanait ugyancsak Silp Terézia nevezettől megvásárolta s mert Silp Terézia a szerződés feltételeinek, amelynek létezését bizonyítani már úgy sem merték, eleget tett és így érdemes az ingatlanokra, ajánlják, hogy az OFB. neki juttassa. Erről a debreceni királyi járásbiróság Pk. I. 47666/1930. számú iratai tanuskodhatnak. (Hadházy.)

9. A bagaméri segédjegyző végrendeletet készített Szilágyi László bagaméri lakósnak. A végrendeleten záradék nincs, vannak ellenben értelmes rendelkezések így: haszonélvezeti jogot hagy arra a fiára, aki már tulajdonosa az ingatlanok; az első felesége után maradt vagyona, (az a gyermekei) haszonélvezeti jogot hagy a második feleségének. (Hadházy kjö. 108/1933.)

10. A keresztspüspöki előljáróság 1933. évi április hó 19-én hitelesíti az aláírását Szepesi Ferenc ottani lakósnak, amelyben ez egy hagyatékról örökösstársai javára lemond. (Zechmeister.) Az 1930. XXXIV. t. c. 54 §-ához hasonló rendelkezésekkel a közjegyző hatásköre áttörve a községi előljáróságok azonnal készek a kiterjesztő magyarázatokra!

11. A kunszentmártoni segédjegyző 1930. évi november 1-én Gulyás A. Albert kunszentmártoni lakósnak végrendeletet készít, amelyen 2 tanu örökösök legközelebbi rokona.

12. Holló János nagycsécsei lakós hagyatéka ügyében az érdekeltek hat darab 1916 évben kelt olyan szerződést csatoltak, amelyet az ottani községi jegyző készített. Ezekben szerepelnek Amerikában levő eladók, akik a szerződést a világháború miatt természetesen soha alá nem írhatták, nem írhatták alá a vázlatrajzot sem. A szerződésekben ki nem töltött helyrajzi számok szerepelnek és a községi jegyző mégis megengedte, hogy az eladók a távollévő tulajdonosokra eső vételár részletet is felvegyék. Ebből az ügyből perek tömege keletkezett. (Mezőcsáti királyi járásbiróság Pk. 1036/1933. szám iratai.)

* * *

Közlünk az alábbiakban egy jegyzői műremeket, amelynek tartalma is elég fejtörést okozna, ha az 1876: XVI. t.-c. 7. §-ában foglaltak ellenére egy lényegtelen hiányban nem szenvedne, t. i. a végrendeleten keltezés egyáltalában nincs:

„Végrendelet. Az eredetin 4 pengős bélyeg. Alulírott Kosztka Mártonné szül. Matusek Ilona csévi lakos súlyos betegségtől meglátogatván, bekövetkezendő halálom esetére minden ingó és ingatlan vagyonomról teljesen ép és tiszta elmével és szabad akaratú elhatározással a következőkben végrendelekem: 1.) Kívánom és rendelem, hogy halálom után Valovics István és neje Matusek Ilona csévi lakosoknak a házhoz tartozó udvar, utca rész felé eső részének felét nekik adom. S mindaddig itt lakhatnak ebben a házban, amíg másik házat maguknak nem építenek, hogy sem az apjuk a gyerekeket, sem a gyerekek az apjukat ne háborgassák. Valovics Istvánnak és nejének Matusek Ilonának Tatárszálláson és Megyivimolín levő 2 (két) drb. szántóföldeket rájuk hagyom, de csak az uram halála után. 2.) Kívánom és rendelem, hogy halálom után férjemre Kosztka Márton csévi lakosra hagyom az összes hátrahagyott

ingó és ingatlan vagyonomat férjem haláláig. Férjem halála után összes ingó és ingatlan vagyonomat fiam Kosztka Mihály és Kosztka Ilona nevű leányomra hagyom. Ünnepelesen kijelentem, hogy fentiek az én végső akaratomat híven adják vissza és hogy ezen végrendeletemet a végrendeletkezés egész lefolyása alatt felkérésemre jelen volt végrendeleti tanúk előtt Hajdler József bíró végrendeleti tanú egész terjedelmében felolvasta és azt tót nyelven nekem megmagyarázta, a tanúk együttes jelenlétében testi gyengeségem miatt sajátkezü kézjeggyemmel láttam el. + Kosztka Mártonné, Szalay Elemér néviró sk. Alulírottak erre különösen is felkért végrendeleti tanúk ezennel bizonyítjuk, hogy az általunk személyesen ismert Kosztka Mártonné csévi lakos végrendeletkező ezen végrendeletet az általunk értett magyar és tót nyelven az ő végrendeletének ismerte el és azt jelenlétünkben testi gyengesége miatt sajátkezü kézjeggyével látta el. Szalay Elemér tanu sk. Hudecz Mátyás tanu sk. Hajdler József bíró tanu sk. Kara József tanu sk.“

(Beküldte Mike Lajos dr. Esztergom)

* * *

A községi jegyzők eddig is megtették, ujabban azonban különös előszeretettel vetik rá magukat arra, hogy a hagyatékot a közjegyzők elől elvonják azáltal, hogy a felek vagyontát közvetlenül a haláluk előtt kötött szerződéssel úgyszólván a felek akarata ellenére átruháztatják. Mert az kétséget nem szenved, hogy a fél nem átruházási szerződés, hanem végrendelet készítése végett hivatja magához a jegyzőt, aki aztán ráveszi a magával már tehetetlen felet, hogy ne végrendeletet, de átruházási szerződést készíttessen, mert természetesen így bőségesebben számíthatja a munkadíját. Hogy az ilyen majdnem a másvilágon létesült átruházási szerződések lebonyolítása körül a jegyzők a vitathatatlan jogi készségtől eltekintve, milyen könnyed lelkiismeretlenséggel járnak el, arra példa a következő eset:

„Fülöp József, nős Csuti Karolinával, igen tekintélyes jómódú, *írástudó* gazdaember Sárkeszi-i községben. Neje és egyetlen gyermeke van. 1933. április 11-én meghal, haláleseti felvétele Pk. 12064/1933. Kjö. 209/1933. szám alatt iktattatik, mint vagyontalan. Az illetékes közjegyző utóbb megérdeklődött az esetet s kiderül, hogy Sárkeszin 1933. április 11-én, tehát halála napján kelt ajándékozási szerződéssel, melyben ingatlan vagyona 17300 pengőre értékeltetik, átírja a sárkeszi összes ingatlanait egyetlen fiára ajándékozás jogcímén. A szerződésen az egyébként írni tudó Fülöp Józsefnek csak kézjegye van. A szerződésben nincs gondoskodás sem özvegyi jogról, sem pedig közszerzeményi igényről. A hagyatéki ingók illetékszabás végett be nem jelentettek. Az ingatlanok értéke lényegesen több, mint amit a szerződés feltüntetett. Örökhagyó csak a halála napján kötött ajándékozási szerződést. Egész életében nyilván ragaszkodott vagyonához, miért volt sürgős akkor szerződést készíteni, amidőn már írni sem tudott. Az egyedüli érdek csak az volt, hogy

a jegyző az ő munkadíját megkeresse, nem törődve azzal, hogy mi a kincstár és mi az özvegy érdeke.“

(Beküldte Kepes János dr. Székesfehérvár.)

* * *

Minden idők legkiválóbb magánjogászának is díszére válhatnék az alábbi szerződés, amelyet Tizsaszentimre község volt vezető jegyzője követett el:

„Szerződés. Mely özv. Gacsal Istvánné született Fekete Mária, Gacsal István és Gacsal Gyula tizsaszentimrei lakosok között alábbiakban kötött: 1.) Özv. Gacsal Istvánné született Fekete Mária kizárólagos tulajdonát képezi a tizsaszentimrei 844. sz. tkvi betétben A. I. 1-2. sor, 660. és 661. hrzi sz. beltelkes ház. Nevezett megengedi, hogy ezen ingatlanra az utóöröklési jog Gacsal Gyula nevű fia javára telekkönyvileg bekebeleztesse. Ezen jog bekebelezését azért engedi meg, hogy Gacsal Gyula nevű fia részére biztosítsa ezen ingatlan kizárólagos öröklési jogát. 2.) Gacsal Gyula kijelenti, hogy az 1. pontban foglalt beltelkes házra bekebelezendő utóöröklési jogot elfogadja és kijelenti, hogy mint kizárólagos örökös az említett beltelkes házat még édesanyja életében állandóan gondozza és karban tartja. 3.) Gacsal István, mint özv. Gacsal Istvánné szül. Fekete Mária másik gyermeke kijelenti, hogy hozzájárul ahhoz, hogy az 1.) pontban foglalt ingatlanokra az utóöröklési jog testvére Gacsal Gyula javára telekkönyvileg bekebeleztesse és ő a Gacsal Gyula által részére mai napon kifizetett 50.000 korona azaz ötvenezer korona kártérítés ellenében az 1.) pont alatti ingatlanról illetőleg édesanyjok özv. Gacsal Istvánné szül. Fekete Mária utáni örökösödési jogáról Gacsal Gyula javára lemond. 4. A szerződés tárgyát képező ingatlanok közterheit mindig tulajdonos fizeti. 5. Az 1.) pont alatti ingatlan elidegenítési és elterhelési tilalma kikötetik és annak telekkönyvi biztosítása kölcsönösen megengedtetik özv. Gacsal Istvánné született Fekete Mária élettartamára. Ezen szerződés felolvasás és megmagyarázás után felek által megértve és elfogadva aláíratott. Tizsaszentimre 1923. február 10. Gacsal Istvánné Fekete Mária s. k., Gacsal István s. k. Gacsal Gyula s. k. Előttünk olvashatatlan aláírás s. k. Keresztesi Károly s. k.

(Beküldte vitéz Bodroghy Ferenc dr. Abádszalók.)

Ebben a szerződésben utóöröklési jogot kötöttek ki a törvényes örökös javára anélkül, hogy más előörökösről szó volna a halálesetre szóló intézkedésekre előírt alakiságok betartásáról természetesen szó sincs; érvénytelen utóöröklési jog biztosítására még érvénytelenebb elidegenítési és megterhelési tilalom kötött ki, tulajdonjog átruházás ugyanis a szerződés alapján nem történt. Az utóörökös félnek annyiban azonban szerencséje volt, hogy a 3. pont is szerepel a szerződésben, mivel ennek alapján törvényes örökösödési igényét testvére lemondása következtében a tárgyaláson az egész hagyatékra érvényesíthette. Ezzel azonban peche is

volt egyben a szegény „utóörökösnek,“ mert a jegyző a szerződést illetékkiszabás végett természetesen nem mutatta be s így éppen a 3. pontban foglaltak miatt a feleket megbírságotlák. A tárgyilagosság mindig szem előtt tartott elve alapján nem nagy elismeréssel lehet itt megemlékeznünk egyben arról a telekkönyvi hatóságról sem, amely a fentiekben közölt szerződés alapján az ingatlanokra az utóöröklési jog feljegyzését elrendelte.

* * *

A jegyzői magánmunkálatok mellett döntőnek vélt érv gyanánt hangoztatják mindig a sociális vonatkozásokat, vagyis hogy a falusi népnek e jogosítvány révén könnyen rendelkezésre áll „olcsó“ munkaerő, aki jogi vonatkozású ügyes-bajos dolgait is megfelelően intézi el. Az eseteknek az a hatalmas tömege, amelyet illusztráció céljából eddig is közöltünk, a jogászai szakkörök ezirányú általános véleménye szerint, semmi kétséget sem hagy fenn aziránt, hogy ezek a jegyzői munkálatok még ha egy tizedrészébe kerülnek egy ügyvéd, vagy közjegyző megfelelő munkájának, akkor is súlyosan drágák volnának, tekintve a magánmunkálkodás súlyos anyagi károsodásokban jelentkező utókövetkezményeit.

Hogy azonban ez az olcsóság csak maszlag, amellyel a laikusokat, illetve a helyesen nem informált köröket akarják szédíteni, azt ékesen bizonyítja a következő eset: „Nadapon 1932. június 15-én kelt és a székesfehérvári telekkönyvi hatóságnál 4762/1933. szám alá bemutatott osztályos egyességnek címzett szerződésben a jegyző két testvér között néhány ingatlant megosztott. Az ingatlanok közül egyetlen-egynél volt egy igen egyszerű kis vázrajz. Egy-egy testvérré eső érték a szerződés szerint 1600—1600 pengő volt. Az egyik érdekelt testvér özv. Kimmelmann Józsefné nadapilakos a Kjö 180/1933. sz. hagyatéki ügyben megtartott tárgyaláson előadta, hogy a birtokukban levő elismervény szerint a jegyzőnek csekély 182 pengő munkadíjat fizettek. „Ilyen „olcsó“ tehát a jegyzői magánmunka, csekély 5⁰/₀-a az értéknek s ezzel szemben akár az ügyvédi, akár a közjegyzői díjszabás ebben az érték kategóriában a 2⁰/₀-ot semmiesetre sem haladja meg. Így fest tehát a valóságban a döntő olcsósági érv! (Az esetet beküldte Kepes János dr. Székesfehérvár.)

* * *

E közlöny legutóbbi számában „Jegyzői magánmunkálatok“ cím alatt megjelent közleményben a Jogtudományi Közlöny 22.

számának Ügyvédi Közlöny melléklapjáról közöltük Bárdió Ferencnek „A jegyzői magánmunkák“ című érdekes cikkét. Erre a cikkre vonatkozólag pótlólag meg kell állapítanunk, amit akkor az azonosra vonatkozó kétségtelen adatok hiányában meg nem tehetünk, hogy annak szerzője *Bárdio* Ferenc dr. szombathelyi kir. közjegyző.

A cikkre különben a „Községi Közlöny“ című jegyzői szaklap idei 8. számában Koncz János jegyzőtől „Valahol harangoznak“ cím alatt reflexió jelent meg. A válaszcikk a címben és tartalmában buzgó, de mérsékelt sikerű törekvést árul el a szellemesség irányában, nyilván azért, hogy ezzel leplezze a komoly argumentumok teljes hiányát. Ebben a szellemesnek vélt tónusban fölényesen akar oktatni s valami magas lóhátról hanyja-veti módon értéktelen és tájékozatlan neveltségességnek akarja feltüntetni Bárdió józan okfejtéseit. A komoly érvek a válaszcikkben — ismételjük — semmi szerepet sem játszanak, aminthogy céltalan és hiábavaló fáradság volna ilyen érvek irányában való kutatás, mert a jegyzői munkák mellett elfogadható érvet még fokozottabb szellemességű agyműködéssel sem lehetne felhozni. Nem is akar a válaszcikk írója e tekintetben magának hiábavaló fejtörést okozni s e helyett csupán Bárdió cikkének egyes részleteivel polemizál.

Kétségbevonja pl., hogy Bárdió a „bírói és bíraskodási tisztség“ és a „községi közigazgatás“ lényegével tisztában volna. (Nb. Bárdiót véletlenül éppen a közigazgatási pályáról, hosszú időn át folytatott árvaszéki ülnöki tevékenység után nevezték ki közjegyzővé.) Bárdió cikkének értelmes elolvasása után nem lehet kétség aziránt, hogy ő a bíraskodást a jegyzőkkel kapcsolatban csupán képletesen említi; hogy bíraskodás alatt lényegileg csak intézkedési jogkört ért, s távolról sem akar a jegyzőknek bírói joghatóságot imputálni. Bárdió cikke csak az összeférhetetlenséget akarta kidomborítani, ami különben vitathatatlanul fennáll akkor, amikor a jegyző ugyanabban az ügyben egyfelől közigazgatási funkciót teljesít s másfelől mint a felek megbízottja, külön díjazás mellett jár el. Egyszerű példával illusztrálva a dolgot, a jegyző készít pl. egy ajándékozási szerződést a felek megbízásából külön díjazás mellett egy kiskorú javára. Ugyanabban az ügyben az árvaszék megkeresésére, mint közigazgatási közegnek neki kell véleményét adnia arról, hogy a vétel a kiskorú érdekében áll-e s ugyanabban az ügyben jegyzői hatáskörében kiállított adóbizonyítványban neki kell értékelnie az ajándékozás tárgyát képező ingatlant.

Ezt a minden laikustól is megállapítható összeférhetlenséget letagadni, megszüntetni bármilyen nivós szellemeskedéssel sem lehet. Kétségbevonhatatlanul fennáll ez különösen, ha azt vesszük, tekintetbe, hogy rendszerint más a gyámhatóság részére kiállítandó vélemény s más az adóbizonyítványi értékelés is, ha a szerződést véletlenül nem a jegyző, hanem más készítette. Gyöngéd, sőt kevésbé gyöngéd nyomást gyakorolhatnak így a jegyzők a falu népére abban az irányban, hogy magánmunkálatti tevékenységüket a jövőben igénybe venni el ne mulasszák. Ennek a nyomásnak lehetősége nemcsak az összeférhetlenséget fokozza, de a községi közigazgatást a balkáni nivó felé süllyeszti.

„Vajjon milyen kinevezés alapján szedi a közjegyző azokat a *rettentő díjakat*, amelyeknek *egy századrészéért* szokta a jegyző elvégezni a *lényegesebb munkarészeit*?” — teszi fel tovább az elmés kérdést a válaszcikk írója. Abban a szerencsés helyzetben vagyunk, hogy a közjegyzői és jegyzői díjak arányát ebben a közleményünkben egy konkrét eset kapcsán illusztrálhatjuk. Ha számtani tudásunk nem csal s ha a válaszcikk írójának igaza volna; — abban a 3200 pengős substrátum ügyben, amelyben a jegyző 182 pengő költséget kapott, a közjegyzőnek *18.200 pengőt* kellene felszámítania. A válaszcikk írója sem gondolta talán, hogy ilyen absurd következtetésekre vezet a meggondolatlanul és rosszhiszeműen odadobott 100%-os arány. Ad oculos demonstrandum, így fest a válaszcikk igazsága s ehhez hasonlóan sántít az az analógia is, amellyel a közjegyzők állami kinevezését és díjszedését egymás mellé akarja állítani az állásuk után külön javadalmazásban részesülő jegyzők magánmunkálatti tevékenységével és díjszedésével. E mellett a logika mellett az ipso facto inkompatibilitást minden olyan állami kinevezésen alapuló állásra (végrehajtó, tolmács stb.) meg lehetne állapítani, amelyek viselője rendszer fizetésben nem részesül.

„Valahol harangoznak” — kezdi és végzi cikkét a szellemes szerző. Engedtessék meg erre szerényen megjegyeznünk, hogy ahol a magánjogról harangoztak, a jegyzők nem voltak és nem is lehettek ott, mert azokat a sűrített magánjogi pilulákat, amelyeket a közigazgatási tanfolyamokon a jegyzőjelölteknek be szoktak adni, jogi harangozásnak minősíteni távolról sem lehet. De viszont a tárgyilagosság kötelez annak megállapítására is, hogy ahol a modern állami jogrendszer kialakulásáról harangoztak, ott

azok nem voltak jelen, akik minden nyugateurópai állam példája ellenére a jegyzői magánmunkálatoknak a magyar jogrendszerben fenntartásához görcsösen ragaszkodnak.

Közalkalmazott lakáspénzének lakbértartozás fejében való engedményezése.

Irta: *dr. Barcs Ernő* budapesti kir. közjegyző.

Az utóbbi időben gyakrabban fordul elő, hogy közszolgálati alkalmazott lakáspénzét lakbértartozása fejében, közjegyzői okiratba foglaltan engedményezi oly célból, hogy az engedményezés a m. kir. központi illetményhivatalnál az okirat alapján szabályszerűen feljegyeztessék és az engedményezett tőke és járuléka közvetlenül a hitelező kezéhez kifizettessék.

A lakbérkövetelésnek — a végrehajtási eljárás mellőzésével — ily módon való kielégítése kérdésében a pénzügyminisztérium az igazságügyminisztérium véleménye alapján 1933. évi április hó 4-én 1141/1933. IV. a. szám alatt a következőképen határozott.

„A végrehajtási novella (1908 : XLI. t.-c.) 6. §-ának második bekezdésében foglalt rendelkezés értelmében az ott felsorolt alkalmazottak lakáspénze lakbérkövetelés fejében lefoglalható.

Az említett törvény 30. §-ának második bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján kiadott 1910. évi 26.100/I. M. számú rendelet (Igazságügyi Közlöny XIX. évfolyam 1910. évi november hó 26-án megjelent 11. száma) 1. §-ának első bekezdése értelmében az 1908 : XLI. t.-c. 6. és 7. §-ában megjelölt járandóságnak végrehajtás alá vonható részét a jogosított elzálogosíthatja és engedményezheti. Ez a rendelkezés a lakáspénzre is vonatkozik, amennyiben az a fentebb idézett szabályok szerint végrehajtás alá vonható.

Minthogy pedig az idézett jogszabályok szerint a közszolgálati alkalmazottak lakáspénze nemcsak lakóház építése, vagy vétele céljából kötött ügyletből eredő követelés fejében foglalható le, hanem lakbérkövetelés fejében is, nyilvánvaló, hogy a közszolgálati alkalmazott lakáspénzilletményét lakbérleti jogviszonyból származott lakbértartozása fejében is elzálogosíthatja és engedményezheti.“

A pénzügyminisztériumnak ezt a döntését a m. kir. illetmény-

hivatal vezetője 822/ált.—1933. szám alatt a hivatal valamennyi csoportjának a következő utasítással adta ki:

1. Ez a döntés „a szóbeli úton adott felvilágosítás szerint is akként értelmezendő, hogy az engedményezés úgy a már lejárt, mint a jövőben esedékes lakbértartozásra vonatkozik. Ennélfogva ezentúl a jövőben esedékes lakbérre is lehet a lakáspénzt engedményezni.

2. Az engedményezés kizárólag az 1910. évi 26.100/I. M. sz. rendeletben körülírt közokirattal történhetik. A lakáspénz engedményezését szabályozó ennek a rendeletnek 1. §-a értelmében a követelésről és a zálogbaadásról (engedményezésről) oly közokiratot kell az adósnak és hitelezőnek, akár együttesen, akár külön-külön bemutatni, melyből megállapítható, hogy a követelés valóban fennáll és abból származik, amiből a lakáspénz engedményezhető.

Az itt említett közokirat alatt közjegyző előtt felvett okirat, vagy a bíróság előtt kötött bírói egyezségről felvett jegyzőkönyv értendő s csak ilyen fogadható el. Nem fogadható el tehát olyan okirat, amelyen a közjegyző csak az aláírást hitelesíti. Hasonlóképpen nem fogadható el a 4.700/1930. M. E. sz. rendelet alapján kiállítható jegyzőkönyv sem.

3. A fentiek szerinti közokirat továbbá akkor fogadható el, ha abban úgy az adós, mint a hitelező elismeri, hogy a követelés lakbértartozásból ered. Tartalmaznia kell azonkívül az adósnak azt a kifejezett kijelentését, hogy a fennálló lakbértartozása, vagy a jövőben esedékessé váló lakbértartozása fejében a lakáspénzét engedményezi. Kitüntetendő végül az is, hogy az engedményezés milyen tőkeösszeg és járulékai erejéig szól és hogy erre az egész lakáspénzt, avagy csak annak egy részét engedményezi.

Az engedményező okiratot egy eredeti és egy másolati példányban az nyújtja be, akinek javára az engedményezés történt.

Az engedményezés feljegyzését kérő beadványból ugyancsak ki kell tünni az engedményezett tőke összegének és járulékanak, valamint annak is, hogy mely időtől kívánja a lakáspénznek az ő kezeihez való kifizetését.

4. Az engedményezés szabályszerűen feljegyzendő, a letiltási nyilvántartásba előjegyzendő és annak megtörténtéről úgy az adós (alkalmazott, nyugdíjas), mint a hitelező — akinek javára az engedményezés történt — értesítendő.

A közjegyzői gyakorlat szempontjából tehát fontossággal bír és szem előtt tartandó az a rendelkezés, hogy

a) a lakáspénz elzálogosítása és engedményezése nem csak már lejárt, hanem a jövőben esedékes lakbértartozásra (helyesebben lakbérkövetelésre) is vonatkozhatik;

b) hogy az adós és a hitelező által akár együttesen, akár külön-külön kiállítandó közokiratból megállapítható legyen, hogy a követelés valóban fennáll és abból származik, amire a lakáspénz engedményezhető.

Évégből az adósnak és a hitelezőnek ki kell jelentenie a közokiratban azt, hogy a követelés lakbértartozásból ered, hogy az engedményezés milyen tőkeösszeg és járulékai erejéig szól, hogy fennálló, vagy a jövőben esedékes lakbértartozásra vonatkozik e és hogy az egész lakáspénz, vagy csak annak egy része az engedményezés tárgya.

Az adós alatt csak a bérlőt, a hitelező alatt pedig csak a bérbeadót kell érteni.

Az azonban nem akadály a engedményezésnek, hogy a bérleti viszony már megszűnt, mert az engedményezés ebben az esetben a volt bérlő által a volt bérbeadó javára fennálló lakbértartozás kielégítése végett is történhetik.

Ellenben annak a harmadik személynek a javára, aki a bérbeadót lakbérkövetelésére nézve a bérlő helyett kielégítette, a bérlő lakáspénzének az engedményezése és az engedményezésnek feljegyzése a fenti rendelkezések értelmében helyt nem foghat.

Ezeket kívántam a m. kir. Központi Illetményhivatal főnökének helyettese által másolatban rendelkezésemre bocsátott 822/ált. 1933. számú közlemény alapján e rövid cikk keretében közreadni, nehogy a fentebb közölt rendelkezések valamelyikének esetleges figyelmen kívül hagyása következtében az engedmény feljegyzése megtagadtassék és ebből kifolyólag akár az ügyfelekre, akár a kartársakra nézve joghátrányok, vagy kellemetlenségek keletkezzenek.

Közlemények.

T A L L Ó Z Á S.

Ismételten is okunk van leszögezni azt a többször hangoztatott véleményünket: nem rajongunk azért, ha a politikusok a közjegyzőséggel foglalkoznak. Az egyik ellenzéki párt július 27. napján tartott értekezletén szóba jött az egységes párt szervezkedése s ezzel kapcsolatosan az értekezlet megállapította, hogy „a nagyobb vidéki központokban jóformán mindenütt a közjegyzők az egységes párt szervezeti elnökei“. Az értekezlet ezt egészségtelen helyzetnek tartja, mert „a közjegyzők működése pártatlanságot követel éppen úgy mint a bíráké“. „Ezért azt kívánja a párt, hogy a közjegyzői állásokat vonják be a járásbirósági szervezetekbe és a közjegyzőket bírói, illetve ügyvédi képesítéssel osszák be szolgálatételre a járásbiróságokhoz.“

Szerény megjegyzéseink ehhez a jóindulatú állásfoglaláshoz: Magyarországon jelenleg mintegy 200 közjegyző működik s bár pontos statisztikai adatok rendelkezésünkre nem állanak, általánosságban ismerve a közjegyzők személyi viszonyait és politikai szereplését, állíthatjuk, hogy 10-nél több egységespárti pártelnök alig van köztük. Ez az 5%-os arány tehát az általánosításra és merész következtetések levonására elfogadható bázisnak tárgyilagossághoz nem tekinthető. A közjegyzői működés természeténél fogva a pártatlanság tekintetében olyan szigorú kautélákat meg nem követel, mint a bírói működés. Ha ez így volna, a törvény éppen úgy gondoskodott volna a pártatlanság intézményes biztosításáról, mint a bíránál. De ha elvi szempontból mégis szükségesnek mutatkoznék a pártatlanságnak jogszabály útján való biztosítása, amint hogy véleményünk szerint a pártatlanság hiánya csak a közjegyzőnek egyénileg árthat, de semmi esetre sem az intézménynek: akkor is ilyen jogszabály megalkotását kellene sürgetni s nem egy, a gyakorlatban bevált, fontos jogszolgáltatási funkciót becsületesen betöltő intézmény ellen, minden jogos indok nélkül, tisztán pártpolitikai szempontból hangulatot kelteni. Vajjon a pártértekezlet ebben a kérdésben ugyanolyan álláspontot foglalt volna el akkor is, ha történetesen néhány közjegyző az illető ellenzéki pártnak s nem az egységes pártnak volna az exponense?

Fejér vármegye törvényhatósági bizottsága szeptember 10. napján tartott közgyűlésén egy konkrét indítvány kapcsán az ügyvédi díjszabás leszállításával foglalkozott. A tárgyalás rendjén felszólalt Jurcsák Béla nevű bizottsági tag s kiegészíteni kérte az indítványt azzal, hogy a közjegyzői díjszabás tételeinek mérséklése tárgyában is foglaljon állást a közgyűlés s írjon fel az igazságügy-miniszterhez. Kiegészítő indítványát azzal a szellemes megjegyzéssel indokolta a felszólaló bizottsági tag, hogy pörölni nem kell, de meghalni muszáj s ilyenkor a közjegyző örököl. Bizzák a hagyatéki ügyeket a községi jegyzőkre, ők azt *jobban* és *olcsóbban* elintézik, — fejezte be a nagy tájékozottságot és szaktudást eláruló beszédét a bizottsági tag, aki egyébként 1000 hold elsőrangú fejmegyei földnek boldog tulajdonosa s akit egyénileg különösebben alig érinthet akár az ügyvédi, akár a közjegyzői díjszabás állítólagos magassága.

Fejér vármegye törvényhatósági bizottságának úgy látszik különös averziója van az ügyvédek és a közjegyzőkkel szemben, mivel már nem első alkalommal foglalkoznak ügyvédi és közjegyzői kérdésekkel. S teszik azt olyan bizonyos fokú demagóg formában, mint ahogy most is történt. Jóhiszemű és igazságos megjegyzésnek ugyanis azt, hogy a közjegyző örököl, amikor hagyatéki ügyeknél maximális díjtétel az érték 2%-a, minősíteni sehogyan sem lehet. Azt a korszakalkotó eszmét pedig, hogy a hagyatéki ügyek intézését a községi jegyzőkre bizzák ma, amikor az érdekelt körök minden frontján erőteljes akció indult meg a jegyzői magánmunkálatok teljes megszüntetése érdekében, hozsannával csupán superlaikus körök üdvözölhetik, mert a hagyatéki ügyek intézéséhez mégis csak kell bizonyos jogi készség, tudás és gyakorlat, amihez a felek vitális érdekeire tekintettel a közigazgatási tanfolyam aligha lesz elégséges, ha csak nem akarják az egész jogszolgáltatást s az előző jogvédelem kérdését ázsiai nivóra lesülyeszteni.

A közjegyzői díjszabást és forgalmat eléggé lesülyesztette az élet, e tekintetben többet Fejér vármegye törvényhatósági bizottsága a legnagyobb jóindulattal sem tehet.

*

Az egyik napilap naponta külön megjelentet egy-egy szaklapot, amelyet mellékletként ad az olvasóknak. Ilyen mellékletként jelenik meg hetenként egy jogi szaklap is, amely a dolog természeténél fogva jogi kérdésekkel szakszerű alaposítással nem foglalkozik s inkább csak jogi riportlapnak minősíthető. A július 20.

napján megjelent jogi szakmellékletben „Amikor a közjegyző ledolgozza adósságát“ feltűnően vastag betűkkel szedett közlemény megemlékezik arról, hogy egy vidéki bank bizonyos összeg erejéig pert indított az ottani közjegyző ellen folyószámla tartozás címén. A keresettel szemben a közjegyző azzal védekezett, hogy a folyószámla hitelnyújtásakor megállapodott a bankkal abban, hogy a bank őt kölcsönügyekben foglalkoztatni fogja s az e címen neki járó közjegyzői díjakból, illetve azok egy részéből fogja folyószámla tartozását rendezni. Ez a díjrészlet a mindenkori díjak 20%-a lett volna. A bank a közlemény szerint arra hivatkozott, hogy a 20% azért illette őt meg, mert a munkák egy részét a közjegyző helyett ő végezte s így azt, vagyis a 20%-os részesedést a folyószámla törlesztésére el nem számolhatta. Ugyancsak a közlemény szerint a közjegyző még azzal is védekezett, hogy a 20%-os részesedés kikötése a jóerkölcsökbe ütközik s ezért semmis. A bíróság végül is a folyószámla megfizetésére kötelezte a közjegyzőt.

Az eset maga a közleményben kissé homályos és laikus beállítást nyert ügy, hogy abból tiszta képet nem alkothatunk. Ugyanebből az okból kommentárt fűzni magához az esethez nem is akarunk s hogy mégis megemlékeztünk róla, annak oka kizárólag az, hogy a közvélemény bizonyos faktorainak a közjegyzőséggel szemben való jóindulatát dokumentáljuk, amely egy ilyen egyébként különös jelentőséggel nem bíró esetnek kiáltó címmel való megjelentetésében nyilvánul meg.

Kinevezések, áthelyezések. Az igazságügyminiszter *Mikosevits* Dezső dr. kiskundorozsmai ügyvédet Békésre, *Kiss* Dezső dr. budapesti kir. közjegyzőhelyettes Csepregre, *Erdőhegyi* János dr. győri kir. közjegyzőhelyettes Kisvárdára, *Rácz* Albert dr. törökszentmiklósi ügyvédet Törökszentmiklósról kir. közjegyzőkké nevezte ki, *Velsz* Elemér dr. kisvárdai közjegyzőt Mátészalkára, *Kiss* Dezső dr. csepregi közjegyzőt Ráckevére helyezte át. Ennek az utóbbi áthelyezésnek természetes előzménye volt az, hogy *Reviczky* Jenő dr. ráckevéi kir. közjegyző állásáról lemondott.

Kinevezések az igazságügyminisztériumban. A kormányzó *Tasnádi Nagy* András dr. ügyvédet miniszteri osztályfőnökké nevezte ki s egyben részére az államtitkári címet adományozta. Az új államtitkár hatáskörébe osztottak be a főfelügyeletet a közjegyzői felügyeleti VIII. osztály felett is. *Asztalos* Jenő dr. és *Horváth* Dániel dr. miniszteri osztályfőnöki címmel felruházott miniszteri osztálytanácsosoknak és *Ghyei* Dénes miniszteri tanácsosnak a

miniszteri osztályfőnöki jelleget, *Vidiczki* János dr. és *Farkas* Dezső dr. miniszteri tanácsosi címmel felruházott osztálytanácsosoknak a miniszteri tanácsosi, *Fábry* Elek dr. *Igó* Elek dr. és *Tunyoghy Szűcs* Lajos dr. miniszteri osztálytanácsosi jelleggel felruházott titkároknak az osztálytanácsosi jelleget adományozta.

A nyugdíjszabályzat revíziója. A nyugdíjintézet elnöksége a június 14. napján megtartott rendkívüli közgyűlésen letárgyalt és elfogadott nyugdíjszabályzat revíziós tervezetét megfelelő jelentés kapcsán haladéktalanul felterjesztette az igazságügy miniszterhez. A felterjesztés következtében nemrégén érkezett le a nyugdíjintézethez a miniszter rendelete, amelyben a nyugdíjintézet anyagi helyzetére vonatkozó adatok közlését s a szabályzat tervezet egyes szakaszaira vonatkozólag indokolást kér. A nyugdíjintézet elnöksége ennek a rendeletnek eleget tett, részletes elaboratumot dolgozott ki s azt a miniszterhez már fel is terjesztette. Ezek után remélhető, hogy az új nyugdíjszabályzatra vonatkozó rendelet rövidesen meg fog jelenni.

A hagyatéktárgyalási díjak elsőbbsége. Alább közöljük egész terjedelmében azt az indítványt, amelyet *Gálffy* Ferenc dr. szentgotthárdi kir. közjegyző nyújtott be az országos egyesület elnökségéhez. Az indítványban foglaltakat természetesen mi is magunkévá tesszük. Helyesnek találnók azonban kiegészíteni az indítványt azzal, hogy a hagyaték tárgyalási díjak elsőbbsége nemcsak a végrehajtási, hanem a kényszeregyességi és a csődeljárás rendjén is biztosíttassék. Az indítvány szövege különben a következő:

„A kir. közjegyzők amúgy is sovány jövedelmét érzékenyen csökkentik a mai időkben egyre gyakrabban előforduló azok a körülmények, hogy — eltekintve azoktól az esetektől, melyekben az érdekelt felek elszegényedése miatt a kir. közjegyző a bíróilag megállapított díjait soha be nem hajthatja — a közjegyzők a hagyatéktárgyalási díjakat olyan ügyekben sem kaphatják meg, melyekben az örökgyőről az örökösökre szállott igen megterhelt hagyaték vagyona (de nem túlterhelt vagyonról van szó!) a hagyaték tárgyalását — sőt amint az az alábbi esetben történt — a hagyaték az átadóvezetés alapján az örökösökre történt tkvi átírását követő hónapok múlva a leginkább érdekelt hitelező pénzügyintézet által végrehajtási árverésen elérveztetvén, a közjegyző hagyatéki tárgyalási díja a sorrendi tárgyaláson nem soroztatik előnyös tételeként, mert a hagyatéktárgyaláskori adó- és értékbecslésben foglalt értékelésnél jóval alacsonyabb ár értezt el az árverésen.

Egy ilyen eset fordult elő az utóbbi időkben az én praxisomban, így tehát konkrétumról tudok nyilatkozni.

Én mint bírói megbízott-közjegyző, aki a szóbanforgó hagyatékot letárgyaltam, a hagyatéktárgyalási díjaimtól s költségeimtől a sorrendi tárgyaláson elestem, mert a bekebelezések sorrendje folytán a kielégítési alapul szolgáló hagyatéki vagyomból nekem már semmi se jutott. Figyelmet érdemlő körülmény ezzel kapcsolatban az, hogy viszont a telekkönyvi hatóság által a szóbanforgó végrehajtási árverési ügyben az 1881: LX. t.-c. 153. §. 4. bek. alapján az örökgyőről s illetve örökösei részére kirendelt ügygondnok meg-

állapított díja s az általam letárgyalt hagyaték után kiszabott öröklési illeték természetesen előnyös tételként soroztatott.

Itt megemlítendő, hogy a hagyatéktárgyalás idején a végrehajtási árverésről még tudomásom se volt, ez az árverés csak a tárgyalást követő több hó elteltével tüzetett ki s tartatott meg, megemlítést érdemel az is, hogy a hagyatéktárgyalási díjaimat s költségeimet megállapító hagyatékátadó végzés kelt 1933. márc. 10-én, e díjaim, valamint az öröklési illeték zálogjogi biztosítását elrendelő tkvi végzés kelt április 18-án, míg a fentebb említett ügygondnok kirendeléséről szóló tkvi végzés csak 1933. május 7-én kelt. — Tehát dacára annak, hogy nekem, mint eljáró kir. közjegyzőnek szóbanforgó követelése az árverés tárgyát képező vagyontömegre az említett ügygondnok díját jóval megelőző időben keletkezett, mégis a jelenleg fennálló szabályok szerint és a kirendelt ügygondnokkal szemben hátrányosabb helyzetben vagyok a tekintetben is, hogy míg az általam letárgyalt hagyaték után kiszabott öröklési illeték — fentmondottak szerint — előnyös tételként állapított meg, az én díjaim s költségeim nem soroztatnak az előnyös tételek közé.

Ezt a körülményt abból a szempontból hozom ide, hogy az ezidő szerint fennálló szabályok szerint nem vétetik figyelembe az, hogy a közjegyző birói megbízotti minőségben járván el, mint *hivatalos személyt* megillető díjai s költségei a kielégítésnél előnyös tételként volnának sorozandók.

Jelen esetben ez a követelése az örökösökön soha se lesz behajtható, erre semmi alap, semmi kilátás nincs.

Mínthogy az ilyen esetek nekünk, eljáró közjegyzőknek amúgyis nehéz helyzetünkben szomorú mementóként jelentkeznek, felhívni kívánom a tekintetes Elnökség iránt érzett bizalomteljes tisztelettel erre a konkrét esetre is nagybecsű figyelmét nemcsak amiatt, mert saját tapasztalataiból látom, mily érzékeny veszteséget jelent az, hogy a létminimumot el nem érő közjegyzői jövedelemhez mérten tekintélyesnek mondható díjaimtól elesek, hanem elsősorban kari érdekből, hogy odaálljak azoknak a kartársaimnak a sorába, akik azt szorgalmazzák, miszerint dijköveteléseink az ittmondott esetekben előnyös tételként soroztassanak.

Ezekután annak megemlítésével, hogy amiként különben a budapesti közjegyzői kamara elé is terjesztetett a közelmúltban egy ily tárgyú javaslat s ebben a kérdésben a közelmúltban én is hasonló javaslattal fordultam illetékes Kamarámhoz, ezuttal a felhozott konkrét esetemmel kapcsolatban a kérdést — existenciális jelentőségére s fontosságára való tekintettel — Egyletünk előtt is feltárni bátorkodom s mindennélfogva tisztelettel azt a javaslatot, illetve kérelmet terjesztem elő, miszerint méltóztassék odahatni, hogy az itt előadott esetek fenforgásakor a kir. közjegyzőkre nézve a fennálló hátrányos helyzet amúgyis nehéz megélhetési körülményeinkre figyelemmel szabályoztassanak, vagyis:

a biróilag jogerősen megállapított hagyatéktárgyalási díjaink és költségeink a joggyakorlat szerint bennünket az 1923:XXXIX. t.-c. 2 §. 2. bek. értelmében megillető „késedelmi kártérítés“-sel együtt a sorrendi tárgyalásokon *előnyös tételként soroztassanak*.

Szentgotthárd, 1933. augusztus 3.

Tisztelettel: Dr. Gálffy Ferenc sk. kir. közjegyző.

1933. VII. 1—IX. 30. A budapesti kir. közjegyzői kamaránál.

Kamarai bejegyzések és törlések.

I. A kir. közjegyzőkről vezetett névkönyvben.

a) Bejegyzés:

1. Dr. Kaprinay Endre, Budapest, I. ker. 2. körzet. áthely. 1933. VIII. 16

b) Törlés:

1. Dr. Sümeghi László, Budapest, I. ker. 2. körzet. meghalt. 1933. VI. 27*
  2. Dr. Reviczky Jenő, Ráckeve, lemondás 1933. IX. 12**
- * Dr. Sümeghi László elhalálozásával megürült állásra helyettesül kirendeltetett Dr. Sümegi Zoltán budapesti kir. közjegyzőhelyettes.
- ** Dr. Reviczky Jenő lemondásával megürült állásra áthelyezett Dr. Kiss Dezső kir. közjegyző működésének megkezdéséig terjedő időre helyettesül kirendeltetett Dr. Körössy Dezső kir. közjegyzőhelyettes.

II. A jelöltekről vezetett névkönyvben.

a) Bejegyzés:

A főnök neve:

1. Dr. Veroszta József j.	Dr. Wagner Béla, Kecskemét	1933. VII. 5.
2. Králik Lajos j.	Dr. Králik Árpád, Budapest	1933. VII. 18.
3. Dr. Hajnal Bálint h.	Dr. Csák Szilárd, Sárbogárd	1933. VII. 26.
4. Varga Ottó j.	Dr. Sziller Péter, B.-gyarmat	1933. VIII. 17.
5. Dr. Sümegi Zoltán h.	Dr. Kaprinay Endre, Budapest	1933. VIII. 18.
6. Dr. Tóth Endre j.	" " "	1933. VIII. 29.

b) Törlés:

1. Dr. Hajnal Bálint h.	Dr. Tóthfaludy Aladár, Bpest	1933. VII. 25.
2. Rejtő Jenő j.	Dr. Králik Árpád, Budapest	1933. VII. 10.
3. v. Dr. Barcza Ferenc h.	Dr. Csomasz Béla, Dunavecse	1933. VIII. 3.
4. Dr. Fehér László j.	Dr. Barcs Ernő, Budapest	1933. VIII. 16.
5. Markó Ödön j.	Dr. Markó István, Budapest	1933. VII. 10.

Ezen a helyen kéri fel a szerkesztőség a kamarák vezetőségét, hogy a közjegyzők és jelöltekre vonatkozó bejegyzéseket és törléseket a fenti alakban és adatokkal a szerkesztőséggel minden hó 25. napjáig közölni sziveskedjenek.

Hagyaték tárgyalási díj jelzálogi bekebelezése esetén bejegyzési illeték nem követelhető. Ennek a közlönynek ez évi második számában a 61. oldalon megemlékeztünk arról, hogy több illetékkiszabó hatóság ismételtén is kíséreltezik azzal, hogy a hagyaték tárgyalási díjak jelzálogi biztosítása esetén bejegyzési illetéket rójjon ki. A fent említett közleményben hivatkoztunk a budapesti kir. pénzügyigazgatóság 80624/1930. IV. számú határozatára s az 1928. évfolyam 305. lapján közöltük a debreceni kir.

pénzügyigazgatóság 38.520/1928. számú határozatát, amelyek a tárgyalási díj jelzálogjogi bekebelezése esetén az illeték kiszabó hatóságok részéről kirótt bejegyzési illeték törlését rendelik el. Legutóbb a központi díj és illetékkiszabási hivatal is, úgylátszik — egyéb komolyabb ténykedés hiányában — kezdte kibocsátani az ilyen bejegyzési illetékek fizetésére vonatkozó fizetési meghagyásokat. Az egyik ilyen fizetési meghagyás ellen beadott felebbezés következtében a budapesti királyi pénzügyigazgatóság 124532/1/1933. IV. B. számú határozatával a közjegyző felebbezésének helyt adott, a bejegyzési illeték és a rendkívüli pótlék címén előírt összegek törlését rendelte el azzal az indokolással, hogy a telekkönyvi bekebelezés tárgyát képező követelés hagyaték tárgyalása után megállapított közjegyzői díj. A hagyatéki ügyben felebbező mint birói kiküldött járt el, a bekebelezett költségeket a bíróság állapította meg s annak bekebelezése is hivatalból történt. Minthogy ez a bekebelezés az 1894. évi XVI. t.-c. 121. §-a alapján illetékmentes, ennél fogva a felebbezésnek helyt kellett adni s a felebbező terhére kiszabott illetéket törölni kellett.

A kir. közjegyzőhelyettesek országos egyletének közleményei. „A kir. közjegyzői intézmény megalkotásakor a törvényt tervező azt minden részletében alaposan átgondolta, jól tudván, hogy a közjegyzői intézmény csak úgy fejlődhet, ha az ehhez való különleges jogászai készséget és valódi közjegyzői mentalitást az utódokban az elődök kifejlesztik. Az 1874. XXXV. t.-c. 2. §-a úgy intézkedett, hogy közjegyző csak az lehet, aki „két évi közjegyzői gyakorlatot kimutatni képes.“ — Ez nem csak az előbb említett okokból volt szükséges, hanem az e pályára készülők biztosítottak, hogy egy úgyszólván előre meghatározható időn belül céljukat elérik s így volt célja a pályára lépésnek. — Ennek a gyönyörű épületnek a tetejét vitte el a közjegyzőhelyettesek feje felől az 1886. VII. 1. §-a. Azóta kényre kedvre kiszolgáltatta állja a vihart, vagy mondjuk inkább a csendes, de csontig ható esőjét a meg nem értésnek. Családos emberek, sok esetben majd másfél évtizedig, remegve lesik a hivatalos lap közleményeit, — s újabban kis hónapos szobában családostól meghúzódva réveteg szemmel áhitoznak, nem az elérhetetlennek látszó kinevezés, hanem munka után. Ma három családos és négy nőtlen helyettes vár hónapok óta elhelyezkedésre — hiába. S ez a szám mindig emelkedik, mert sajnos nem minden kinevezés ad újabb elhelyezkedési lehetőséget. Az esetek 90%-ában ma már a közjegyzőhelyettesek helyét a nyugdíjas bírák foglal-

ják el. Teljes tiszteletünk öreg kartársainknak, nem személyek ellen, de elvekért harcolunk. Ez az állapot tarthatatlan s százsorosan az a mai viszonyok között. —

A közjegyzőhelyettesi kar legrégebbi tagjának, dr. Kiss Dezsőnek kir. közjegyzővé való kinevezését örömmel regisztráljuk, hasonlóképpen dr. Erdőhegyi János kinevezését is, bár a helyettesi szolgálat ideje szerint a sorrendben nem volt elől, de mégis örülünk, hogy egy idős s állás nélküli helyettes, a helyettesi működése hatodik évében kinevezést nyert.“ (Beküldött közlemény.)

Közjegyzőhelyettesi állást keres nyolc évi fővárosi és vidéki gyakorlattal, kitűnő bizonyítványokkal és német nyelv jogosítvánnyal: varasdi Horváth Jenő dr., Szentendre, Kossuth-utca 12.

Kihirdetett törvények:

1933. évi VIII. t.-c. a kábitószer gyártásának korlátozása és forgalombahozatalának szabályozása tárgyában Genfben 1931. évi július hó 13-án kelt nemzetközi egyezmény becikkelyezéséről.

1933. évi IX. t.-c. 1933/34. évi költségvetésről.

1933. évi X. t.-c. a gazdasági és hitelélet rendjének, továbbá az állam háztartás egyensúlyának biztosításáról alkotott 1931: XXVI. törvénycikkben a minisztériumnak adott felhatalmazás további meghosszabbításáról.

1933. évi XI. t.-c. a pénzhamisítás elnyomásáról szóló nemzetközi egyezmény becikkelyezése tárgyában.

1933. évi XII. t.-c. a tartozások és követelések, valamint a magyar honosok olaszországi javainak felszámolása tárgyában 1932. évi november hó 12-én Rómában kelt magyar-olasz egyezmény becikkelyezéséről.

1933. évi XIII. t.-c. a Vegyes Döntőbíróság tárgyában 1932. évi nov. hó 12-én Rómában kelt magyar-olasz egyezmény becikkelyezéséről.

1933. évi XIV. t.-c. az 1924. évi március hó 27-én kelt egyezménynek a budapesti Első Magyar Általános Biztosító Társaságra való alkalmazása tárgyában 1932. évi november hó 12-én Rómában kelt magyar-olasz egyezmény becikkelyezéséről.

1933. évi XV. t.-c. egyes pénzügyi kérdések tárgyában 1932. évi november hó 12-én Rómában kelt magyar-olasz megegyezés és nyilatkozat becikkelyezéséről.

1933. évi XVI. t.-c. a közigazgatás rendezéséről szóló 1929: XXX. törvénycikk módosításáról és kiegészítéséről.

1933. évi XVII. t.-c. az üzleti hirdetések korlátozása és a tisztességtelen versenyről szóló 1923. évi V. törvénycikk módosítása.

1933. évi XVIII. t.-c. a földbirtokrendezés befejezésére vonatkozó rendelkezések kiegészítéséről.

1933. évi XIX. t.-c. az European Gas et Electric Company londoni és newyorki cég által alapítandó magyar részvénytársaság részére biztosított adó és illetékkezdvezmények tárgyában.

1933. évi XXI. t.-c. a m. kir. szabadalmi bíróság biróinak és hivatalnokainak felelősségéről.

1933. XX. t.-c. az ipari és mezőgazdasági kiállításokról és árumintavásárokról.

1933. XXII. t.-c. a pénzügyminiszter bányahatósági jogkörének a kereskedelmiügyi miniszterre átruházása tárgyában.

1933. XXIII. t.-c. Az alkotmányosság helyreállításáról és az állami főhatalom ideiglenes rendezéséről szóló 1920. I. t.-c. 13. §-ának újabb módosításáról.

Rendeletek :

37.125/1933. P. M. sz. A m. kir. postatakarékpénztár kézizálogkölcson-üzletágának üzletviteli szabályzata.

82.010/1933. P. M. sz. Az idegen államok pénznemeiben megállapított értékeknek az illetékek, továbbá a fényüzési és általános forgalmiadó megállapítása szempontjából pengőértékre történő átszámításáról.

3500/1933. P. M. sz. A hadirokkantak, a hadiözvegyek és hadiárvaik, valamint a Károly-csapatkeresztesek és a vitézségi éremtulajdonosok adókedvezményei.

41.500/1933. P. M. sz. A jövedelem és vagyoadóról szóló 1927. évi 500. P. M. számú hivatalos összeállítás és az annak végrehajtása tárgyában kiadott 1927. évi 50.000/VII. sz. utasítás kiegészítése.

41.600/1933. P. M. sz. A közadók kezeléséről szóló 1927. évi 600 P. M. sz. hivatalos összeállítás kiegészítése és módosítása.

52.790/1933. P. M. sz. A négynél több gyermekkel bíró adózóknak járó adómérséklés.

10.037/1933. I. M. sz. Az egyházi (felekezeti) vonatkozású jelzõt tartalmazó cég bejegyzésénél követendő eljárás.

1155/1933. P. M. sz. A részvénytársaságok, szövetkezetek és korlátolt felelősségű társaságok, közüzemek, egyes közérdekű testületek és egyesületek gazdaságosabb működésének elősegítéséről szóló 4600/1933. M. E. számú rendelet végrehajtása.

6070/1933. M. E. sz. A gyülekezési jog korlátozásáról szóló 4890/1931. M. E. és 1570/1933. M. E. sz. rendelet módosítása és kiegészítése.

1079/1933. P. M. sz. A részvénytársaságok és szövetkezetek egyesülésének illetékmentességéről.

86.934/1933. P. M. sz. Vitézségi éremtulajdonosok adókedvezménye.

89.250/1933. P. M. sz. A névváltoztatás iránt benyújtott folyamodványok illetékéről,

93.156/1933. P. M. sz. Az idegen államok pénznemeiben megállapított értékeknek az illetékek, továbbá a fényüzési és az általános forgalmi adó megállapítása szempontjából pengőértékre történő átszámítása.

20.000/1933. I. M. sz. A Házassági Utasítás I. számú Függelékének módosítása.

22.400/1933. I. M. sz. A közjegyzőhelyettesek személyi táblázata és minősítése.

258.220/1933. B. M. sz. A társadalombiztosítási követelések behajthatatlansága esetében követendő eljárás szabályozása.

7500/1933. M. E. sz. A rendkívüli ideiglenes házádomentességekről szóló 1929 : XXIX. t.-c. egyes rendelkezései hatályának meghosszabbítása.

38.800/1933. B. M. sz. Az állami anyakönyvek vezetése tárgyában 80.000/1906 B. M. számú rendelettel kiadott Utasítás (Anyakönyvi Utasítás) 42. §-a második bekezdésének 55. §-a 9. pontjának és 56. §-ának módosításáról.

39.200/1933. B. M. sz. A névváltoztatás anyakönyvi feljegyzése céljára dj és illetékmentes „Értesítő“ és „Tanúsítvány“ kiállítása.

40.200/1933. B. M. sz. A névváltoztatás szabályozásáról.

27.400/1933. I. M. sz. A részvénytársasági és szövetkezeti alkalmazottak és a velük egy tekintet alá eső más személyek járandóságának a 4600/1933 M. E. számú rendelet 26. §-a alapján csökkentése kérdésében eljáró döntőbizottságról.

110.892/1933. P. M. sz. Az idegen államok pénznemeiben megállapított értékeknek az illetékek, továbbá a fényüzési és az általános forgalmi adó megállapítása szempontjából pengőértékre történő átszámítása.

44.348/1933. K. M. sz. A szerzői jogról szóló 1921 : LIV. t.-cikkben szabályozott beiktatásnál követendő eljárás tárgyában 58,230—1922. K. M. szám alatt kiadott rendelet módosítása.

7800/1933. M. E. sz. A gazdák elleni követelések behajtását korlátozó rendelkezések kiegészítése.

8650/1933. M. E. sz. és 122.000/1933. I. M. sz. Az adóhátralékok termékekben való lerovása.

Jogi és illetékügyi irodalmi szemle.

Jogtudományi Közlöny. (68. évf. 26—33. számok). Az elme gyógyintézetek jogrendjének kiépítése kérdésében külön cikkek jelentek meg Fabinyi Rudolf dr. a lipótmezei elmeorvosintézet igazgatója, Vidacs Hugó dr. budapesti ügyvéd tollából. Kallós György az esküdtszék reformjáról, Löw Tibor dr. táblai tanácselnök három folytatolagos cikkben a korlátolt felelősségű társasá-

gok ügyvezetőinek jogállásáról, Munkácsi Ernő dr. ügyvéd a kereskedelmi társaságok alkalmazottjainak és nyugdíjasainak javadalom-csökkentéséről két folytatólagos cikkben értekezik. Vági József dr. ügyvédnek Incidentális megítélés címen három folytatólagos cikke jelent meg. Külön cikkeket írtak még a fent megjelölt számokban Admeto Géza dr., König Endre dr., Vámbéry Rusztem dr., Radó Tibor dr., Dombovány Géza dr., Szirmay Zsolt dr. Minden szám mellett mint melléklap megjelent az Ügyvédi Közlöny, amely az általános ügyvédi érdek energikus és harcos organuma s amely a Kir. Közjegyzők Közlönye példájára állandó rovatot nyitott a jegyzői magánmunkálatok „jogi” nivójának illusztratív szemléltetésére s e rovatban átvett a Kir. Közjegyzők Közlönyében közölt több brutális jegyzői magánmunkát is. Az egyes számok külön mellékleteként megjelentek a kiválóan praktikus érzékkel egybeállított különböző döntvénytári füzetek.

Notariatszeitung. (Az osztrák közjegyzők lapja 75. évf. 9. szám.) Ez a szám a következő tartalommal jelent meg: dr. Fritz Branefeld: Goldklausel und Anmerkung der Raugordnung, Egon Magyar: Über den Entwurf der neuen niederösterreichischen Bauordnung, dr. Alexander Bachzelt: Reformen in Rechtsleben, Dr. Karl Bona: Über titulierte Schuldanerkennung und Novation in Gebührenrecht, Entscheidungen des Obersten Gerichtshofes in Zivilsachen, Verwaltungsgerichtshoferkentnisse, betreffend Gebühren und Steuern, Mitteilungen, Standes nachrichten Bücherschau.

Jogállam. (XXXII. évf. 4—6. füzet). A június végén megjelent harmas számba cikkeket írtak: Egyed István dr., Nizsalowski Endre dr., Schwartz Tibor dr., Zoltán József dr. és Vági József dr. A Megjegyzések, Irodalom és Szemle rovatok változatos közleményein kívül egész terjedelmében közli e szám a Jogászegylet és az Ügyvédunióknak az ügyvédi kar túlzusfolttsága megszüntetése kérdésében tartott ankétje nagyérdekű felszólalásait.

Notariatszeitung. (A csehszlovákiai német közjegyzők lapja 13. évf. 7/8. szám.) Az osztrák közjegyzői biztosításról írt első cikket ebbe a számba Meister Oskar dr. grázi közjegyző, további cikket a váltójogi gyakorlatkérdésekről Oswald dr. tachauai ügyvéd, A legfelsőbb bíróságnak közjegyzői díjkérdésekben hozott újabb határozatait, majd az egyesületi közleményeket s végül könyv és folyóirat szemlét hoz e szám.

Magyar Törvénykezés. (VII. évf. 17—19. szám). A Pongrácz Jenő dr. szerkesztette jogi szaklap augusztus végén megjelent kettős száma az 1933. évi XVI. t.-c., a XVII. t.-c. a 7800/1933. M. E. a 8650/1933. M. E. és a 122.000/1933. I. M. számú rendeletek teljes szövegét közli s a 19. szám az 1933. XXIII. és XVIII. t.-cikket, a külföldi hitelezők joghelyzete a devizarendelet szerint címen tételes összefoglalást, jogeseteket és szerkesztői üzeneteket.

Polgári Jog. (IX. évf. 7. szám.) Külön cikkeket írtak e szám általános részébe és Jogalkotás rovatába Nizsalovszky Endre dr., ifj. Szigeti László dr., Balla Ignác dr., ifj. Nagy Dezső dr. és Rakovszky Menyhért dr. Az Ügyvédség és Jogirodalom állandó rovatok közleményein kívül a Közgazdaság és Pénzügy melléklap és a polgári jogi Esettár sok érdekes olvasnivalóját találja az érdekelt szakközönség.

Magyar Jogi Szemle. (XIV. évf. 7. szám.) A munkaadó kártérítési felelőssége és a kötelező baleseti biztosítás címen Szabó Miklós dr., Idegen telken létesített felépítmény végrehajtás alá vonása címen, Jablonkay Géza dr. írtak önálló cikkeket a számba. Az utóbbi cikk a bírói gyakorlat mérlegelése után arra az álláspontra helyezkedett, hogy az ilyen felülépítményeket nem lehet ingatlanok, hanem kétségtelenül ingóknak minősíteni s csak ingók módjára vonhatók végrehajtás alá. Sok érdekes közleményt hoz e szám a Szemle, Kritikai szemle, Irodalom és Előadások című állandó rovatokban. E szám mellékleteként is megjelentek a Magánjog, Polgári Törvénykezési Jog, Hiteljog, Büntetőjog és Karteljog tára című kommentái illetve ismertetések.

Csődönkívüli kényszeregyezségi eljárás. Most jelent meg a könyvpiacra dr. Pongrácz Jenő ügyvéd és dr. Balassa György „A csődönkívüli kényszeregyezségi eljárás egységes szerkezetben” című könyve, amely a teljes eljárási anyagot tartalmazza magyarázatokkal és a teljes joggyakorlattal. A könyv a Magyar Törvénykezés kiadásában jelent meg. Ára: 2.50 P.

Illetékügyi Közlöny. (VIII. évf. VII. szám) Pataky Gedeon dr. közig. bir. tanácsjegyző külön cikkben bőséges megjegyzésekkel kíséri a közigazgatási bíróság 184. számú elvi jelentőségű megállapodását, amely szerint az illeték díjjegyzék 78. tétel 1.) pontjában foglaltak ellenére a végrendelet illetéke annak alkotásakor rovandó le. Helyes az az álláspontja, amely szerint kisebb illetéktételről van szó, s így minden célszerűségi indok az azonnal való lerovás mellett szól, kétségtelen azonban, hogy törvényes jogszabály az illetékdíjjegyzék hivatkozott pontját kifejezetten hatályon kívül nem helyezte. A Szemle Irodalom, Illetékügyi törvények és rendeletek rovatok közleményeit követő Joggyakorlat rovatban a közigazgatási bíróság 182, 183, 187, 189, 184, 190, 194, 195, 196, 197, 180, 185, 186, 188, 191, 193. és 181. számú jogegységi megállapodásainak teljes indokolását közli e szám. Ezek közül a megállapodások közül azokat, amelyek a közjegyzői gyakorlatot közelebbről érintik, az Illetékügyi Közlöny 4. számában már közzétett rendelkező részek alapján a Kir. Közjegyzők Közlönye idei 4. számában már közöltük (133. és 134. lap.) A Szerkesztői üzenetek rovatban egy felvetett kérdésre a szerkesztőség a jelenleg is érvényben levő 53167/1892. P. M. számú rendeletre utalással megállapítja, hogy hagyatéki tárgyalási díjra és az ezzel kapcsolatos költségekre vonatkozólag a járásbírósághoz benyújtott kérések bélyegmentesek. — Ugyancsak ezen a helyen egy másik kérdésre kijelenti a szerkesztőség, hogy közjegyzői okiratba foglalt gyámhatósági jóváhagyást igénylő szerződés után az illeték az 1920: XXXIV. t.-c. 15. §. 1. bek. 2. pontjára tekintettel esetgyűjtemények jóváhagyás előtt ki nem szabható, a közjegyző a gyámhatósági jóváhagyás közzétételére az adóhivatal útján nem kötelezhető (a szerződés két évvel ezelőtt kelt) s ellene ez okból bírságot sem foganatosítható.

Szerkesztői üzenetek.

Cs. L. Felvilágosításai nyomán a szóban forgó esetre vonatkoztatva készséggel revideáljuk álláspontunkat. Ha a társadalmi érintkezés nincs meg az egy helyen működő két közjegyző között, úgy valóban kissé kényes dolog volna s esetleg radikális visszautasítással találkozhatnánk a díjak elengedése. Egyébként azonban általánosságban álláspontunk változatlan: közjegyzők személyes ügyekben egymással szemben díjat nem számíthatnak. Ebben a kérdésben persze §-ra nem hivatkozhatunk, csak a kartársi szolidaritásra és az úri izlésre. Sajnálattal állapítjuk különben meg, hogy a társadalmi érintkezés hiánya az egy helyen működő több közjegyző között nem egészen szórványos jelenség.

B. G. Mi is olvastuk azt a sok szak- és napilapban elégtetett betűkkel megjelent hirdetést, hogy azt mondja: „Ügyvédi irodámat *közjegyzői kinevezés* miatt X pengőért átadom.“ Hogy mi a véleményünk az ilyen hirdetések felől — azt kérdi Ön? Hát igen. Irott törvény szavaival ez a hirdetés ellentétbe nem került. Úgy az 1923:V., valamint legújabbán az 1933:XVII. t.-c. csupán a kereskedelmi üzlettel kapcsolatos hirdetésekre vonatkozik s az ügyvédi vagy közjegyzői állással kapcsolatos hirdetéseket nem szabályozza. Az az érzésünk azonban, hogy még ebben a konzervatív béklyókat levetkőző, a modernség felé rohanó korban is a kereskedelmi üzletekkel szemben az ügyvédi és közjegyzői foglalkozás javára bizonyos ethikai pluszt minden vonatkozásban fenn kell tartani.

V. J. A magunk részéről is nagyon várjuk az új nyugdíj-szabályzat megszületését elsősorban azért, amit levelében Ön is említ, hogy a csere üzletekkel kapcsolatos nyugdíjvisszaéléseknek gátat lehessen vetni. Hogy mennyire indokolt volna ez, arra példa egy legutóbbi kinevezés áthelyezési transactió, amellyel kapcsolatban a fáma sokat beszélt bizonyos ellenértékekről s amelynek lebonyolítása után következő napon a volt közjegyző részéről már is jelentkeztek a nyugdíjért.

A kir. közjegyzőhelyettesek és jelöltek állásközvetítését a Magyarországi Kir. Közjegyzőhelyettesek Országos Egyesülete látja el (Budapest, VI., Andrássy-út 50., kir. közjegyzői iroda).